

Durum ve Tahmin

BUĞDAY

2017/2018

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ

TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ
TEPGE

Durum / Tahmin
BUĞDAY
2017/2018

Dr. Kübra POLAT

Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü

kubra.tasdemir@tarim.gov.tr

TEPGE YAYIN NO: 299
ISBN: 978-605-2207-06-2

Haziran: 2018

İletişim:

Araştırma ve Teknoloji Geliştirme Kampüsü
İstanbul yolu üzeri
No:38
Yenimahalle
Ankara

Telefon: 0 312 287 58 33

Faks: 0 312 287 54 58

© TEPGE. Her Hakkı Saklıdır.

TEPGE'nin izni olmaksızın basılamaz, çoğaltılamaz ve dağıtımı yapılamaz.
Kaynak gösterilmek suretiyle alıntı yapılabilir.

ÖNSÖZ

Türkiye, tarımsal üretimde risk ve belirsizliklerin oldukça fazla olduğu bir coğrafyada yer almaktadır. Bu topraklarda geleceği kurgulamak, geçmişten devralınan sağlam bir bilgi envanteri kadar, disiplinli bir “Durum ve Tahmin Çalışması” geleneği oluşturmaya da bağlıdır.

Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü’nün Durum ve Tahmin çalışmaları; bir yandan bilgi ve veri tabanını oluşturulmasını sağlarken; diğer yandan, sektördeki gelişmeleri yakından takip edecek ilgili kişi, grup ve kuruluşları bu gelişmelerden zamanında ve doğruya en yakın olarak haberdar edip bilgilendirmeyi amaçlamaktadır.

Bu çalışmalarda, içinde bulunulan yıla ait üretim, kullanım, ihracat, ithalat, fiyatlar ve yıl sonu stoklarında ortaya çıkan gerçekleştirmeler “Durum”, bir sonraki yılda muhtemel gelişmeler ise “Tahmin” adı altında sistematik olarak incelenmektedir. Bu incelemeler, şüphesiz dünyadaki gelişmelerin ışığı altında cereyan etmektedir.

Ülkemizde “Buğday Durum ve Tahmin Çalışmaları” ise; başta buğday üreticileri ve buğdaya dayalı gıda sanayiinde faaliyet gösteren girişimciler olmak üzere, konusu buğday olan ve buğdayla ilgili tüm kesimler için sözü edilen incelemeyi gerçekleştirmektedir.

Bilindiği gibi, buğdaya dayalı gıda sanayi; un, makarna, irmik, bisküvi, gofret, kraker vb. başta olmak üzere son yıllarda hem iç piyasada hem de dünya pazarlarında giderek daha fazla rekabete konu olan ürünler üretmektedir. Aslında, içinde olduğumuz bilgi ve iletişim çağının da bir gereği olarak, buğdayla ilgili kesimlerin, buğday ve ürünleri hakkında, gerek dünyadaki gerekse ülkemizdeki durum ve gelecek beklentileri ile ilgili sistemli ve güvenilir bilgiye, zamanında sahip kılınmaları bir mecburiyettir.

Bu raporun hazırlanmasındaki yoğun emekleri için sayın Dr. Kübra POLAT’a teşekkür eder, çalışmanın ülkemiz ve üreticilerimiz için yararlı olmasını temenni ederim.

**Mehmet
Cihad KAYA**

Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
BAŞLICA GELİŞMELER	iv
Durum: 2015/2016.....	iv
Tahmin: 2016/2017.....	iv
Öngörü: 2017/2018.....	iv
DÜNYA BUĞDAY EKİM ALANI, ÜRETİMİ VE DIŞ TİCARETİ	1
DÜNYADA DURUM: 2015/2016	3
Buğday Üretimi Arttı.....	3
Dünya Buğday Fiyatları Azalış Eğiliminde.....	3
Arz ve Kullanım ile Yıl Sonu Stokları Arttı.....	4
Buğday Ticareti Arttı.....	5
DÜNYADA TAHMİN: 2016/2017	6
Buğday Üretiminde Artış Tahmin Ediliyor.....	6
Buğday Ticaretinde Artış Tahmin Ediliyor.....	6
Buğday Arzında, Kullanımında ve Stoklarda Artış Tahmin Ediliyor.....	6
Buğday Fiyatlarında Azalış Tahmin Ediliyor.....	6
DÜNYADA ÖNGÖRÜ: 2017/2018	7
Buğday Üretiminde Artış Öngörülüyor.....	7
Buğday Başlangıç Stoklarında Artış, Arzında, Kullanımında, Bitiş Stoklarında ve Stok Kullanım Oranında Artış Öngörülüyor.....	7
Buğday Ticaretinde Artış Öngörülüyor.....	7
Beş Yıllık Projeksiyonlara Göre (2018-2022) Buğday Arz ve Kullanımında Artış Öngörülüyor....	7
TÜRKİYE BUĞDAY EKİM ALANI, ÜRETİMİ VE DIŞ TİCARETİ	8
Türkiye Buğday Ekim Alanı ve Üretimi.....	8
Türkiye Buğday Dış Ticareti.....	8
TÜRKİYE'DE DURUM: 2015/2016	12
Buğday Arzı Arttı.....	12
Buğday Kullanımı Değişmedi.....	12
Buğday Fiyatları Yükseldi.....	13
Yıl Sonu Stokları ve Stok-Kullanım Oranı Arttı.....	13
Buğday İhracatı Arttı, Buğday İthalatı Azaldı.....	14
TÜRKİYE'DE TAHMİN: 2016/2017	15
Ekilen Alanda Düşüş, Verim ve Üretimde Azalış Tahmin Ediliyor.....	15
Buğday Arzının Artması Tahmin Ediliyor.....	15
Toplam Buğday Kullanımının Artması Tahmin Ediliyor.....	15
Buğday İthalatının ve İhracatının Artması Tahmin Ediliyor.....	15
Yıl Sonu Stoklarının Artması ve Stok-Kullanım Oranının Azalması Tahmin Ediliyor.....	15
BUĞDAY POLİTİKALARI:	17
EK TABLOLAR	19

TABLOLAR

Tablo 1	Ülkeler İtibariyle Dünya Buğday Ekim Alanı (Bin Ha).....	1
Tablo 2	Dünya Buğday Arz ve Kullanımı (Milyon Ton).....	3
Tablo 3	2017 TMO Buğday Alım Fiyatları (TL/Ton).....	13
Tablo 4	Türkiye Buğday Durum ve Tahmin.....	16
Tablo 5	Türkiye Makarnalık Buğday Durum ve Tahmin.....	16
Ek Tablo 1	Dünya Buğday Arz, Kullanım ve Ticareti (Milyon Ton) 2015/16 - 2017/18.....	20
Ek Tablo 2	Türkiye Buğday Arz ve Kullanımı 2015/16 – 2016/17.....	22
Ek Tablo 3	Türkiye Makarnalık Buğday Arz ve Kullanımı 2015/16 – 2016/17.....	23
Ek Tablo 4	Türkiye’de Aylar İtibariyle Buğday ve Buğday Ürünleri İhracatı (Ton) 2013/14 – 2016/17.....	24
Ek Tablo 5	Türkiye’de Aylar İtibariyle Buğday ve Buğday Ürünleri İhracatı (Buğday Eşdeğeri) (Ton) 2013/14 – 2016/17.....	25
Ek Tablo 6	Türkiye’nin Ülkelere Göre Buğday İhracatı (Ton) 2013/14 – 2016/17.....	26
Ek Tablo 7	Türkiye’nin Buğday İhracatında Ülkelerin Payları (%).....	27
Ek Tablo 8	Türkiye’nin Ülkelere Göre Buğday Unu İhracatı (Ton) 2013/14 – 2016/17.....	28
Ek Tablo 9	Türkiye’nin Buğday Unu İhracatında Ülkelerin Payları (%).....	29
Ek Tablo 10	Türkiye’nin Ülkelere Göre Makarna İhracatı (Ton) 2013/14 – 2016/17.....	30
Ek Tablo 11	Türkiye’nin Makarna İhracatında Ülkelerin Payları (%).....	31
Ek Tablo 12	Türkiye’nin Ülkelere Göre Bisküvi, Kek, Ekmekçi Ürünleri İhracatı (Ton) 2013/14 – 2016/17.....	32
Ek Tablo 13	Türkiye’nin Bisküvi, Kek, Ekmekçi Ürünleri İhracatında Ülkelerin Payları (%).....	33
Ek Tablo 14	Türkiye’nin Ülkelere Göre Nişasta İhracatı (Ton) 2013/14 – 2016/17.....	34
Ek Tablo 15	Türkiye’nin Nişasta İhracatında Ülkelerin Payları (%).....	35
Ek Tablo 16	Türkiye’nin Ülkelere Göre Bulgur-İrmik İhracatı (Ton) 2013/14 – 2016/17.....	36
Ek Tablo 17	Türkiye’nin Bulgur-İrmik İhracatında Ülkelerin Payları (%).....	37
Ek Tablo 18	Türkiye’de Aylar İtibariyle Buğday ve Buğday Ürünleri İthalatı (Ton) 2013/14-2016/17.....	38
Ek Tablo 19	Türkiye’de Aylar İtibariyle Buğday ve Buğday Ürünleri İthalatı (Buğday Eşdeğeri) (Ton) 2013/14-2016/17.....	39
Ek Tablo 20	Dış Ticaret Verilerinde Kullanılan Buğday ve Buğday Ürünleri GTIP Kodları.	40
Ek Tablo 21	Türkiye Buğday Fiyatları (TL/Kg).....	43
Ek Tablo 22	Buğday Ürünleri Perakende Fiyatları (TL/Kg) (Cari Fiyatlarla) 2013/14 – 2016/17.....	44
Ek Tablo 23	Buğday Ürünleri Perakende Fiyatları (TL/Kg) (1994 Sabit Fiyatlarıyla) 2013/14 – 2016/17.....	45
Ek Tablo 24	Buğday Ürünleri Perakende Fiyatları (\$/Kg) 2013/14 – 2016/17.....	46
Ek Tablo 25	Buğday İhraç Fiyatları (\$/Ton) 2015 – 2017.....	47
Ek Tablo 26	Buğday Dönüşüm Katsayıları.....	48

ŞEKİLLER

Şekil 1	Dünya Buğday Ekim Alanında Önemli Ülkelerin Payları (%).....	1
Şekil 2	Dünya Buğday Üretiminde Önemli Ülkelerin Payları (%).....	2
Şekil 3	Dünya Buğday İhracatında Önemli Ülkelerin Payları (%).....	2
Şekil 4	Dünya Buğday İthalatında Önemli Ülkelerin Payları (%).....	2
Şekil 5	Dünya Buğday İhraç Fiyatları (\$/Ton).....	4
Şekil 6	Dünya Buğday Arzı (Milyon Ton).....	4
Şekil 7	Dünya Buğday Kullanımı (Milyon Ton).....	4
Şekil 8	Dünya Buğday Stok/Kullanım Oranı (%).....	4
Şekil 9	Dünya Buğday Ticareti (Milyon Ton).....	5
Şekil 10	Türkiye Buğday Ekim Alanında Önemli İllerin Payları (%).....	8
Şekil 11	Türkiye Buğday İhracatında Önemli Ülkelerin Payları (%).....	9
Şekil 12	Türkiye Bisküvi İhracatında Önemli Ülkelerin Payları (%).....	9
Şekil 13	Türkiye Makarna İhracatında Önemli Ülkelerin Payları (%).....	9
Şekil 14	Türkiye Nişasta İhracatında Önemli Ülkelerin Payları (%).....	10
Şekil 15	Türkiye Bulgur-İrmik İhracatında Önemli Ülkelerin Payları (%).....	10
Şekil 16	Türkiye Buğday Unu İhracatında Önemli Ülkelerin Payları (%).....	11
Şekil 17	Türkiye Buğday Arzı (Bin Ton).....	12
Şekil 18	Türkiye Buğday Kullanımı (Bin Ton).....	12
Şekil 19	Türkiye Buğday Fiyatları (TL/Kg).....	13
Şekil 20	Türkiye Buğday Stok/Kullanım Oranı (%).....	14

ÖZET

BAŞLICA GELİŞMELER

Durum: 2015/2016

- ✚ Dünya buğday üretimi 7 milyon ton arttı.
- ✚ Dünya buğday ihracatı 9 milyon ton arttı.
- ✚ Dünya buğday ithalatı 10 milyon ton arttı.
- ✚ Dünya buğday kullanımı 17 milyon ton arttı.
- ✚ Türkiye buğday üretimi 3,6 milyon ton arttı.
- ✚ Türkiye buğday ve buğday ürünleri ihracatı 1,3 milyon ton arttı.
- ✚ Türkiye buğday ithalatı 1,7 milyon ton azaldı.

Tahmin: 2016/2017

- ✚ Dünya buğday üretiminin 18 milyon ton arttığı tahmin ediliyor.
- ✚ Dünya buğday ihracatının 9 milyon ton arttığı tahmin ediliyor.
- ✚ Dünya buğday ithalatının 9 milyon ton arttığı tahmin ediliyor.
- ✚ Dünya buğday kullanımının 36 milyon ton arttığı tahmin ediliyor.
- ✚ Türkiye buğday üretiminin 2 milyon ton azaldığı tahmin ediliyor.
- ✚ Türkiye buğday ihracatının 0,2 milyon ton arttığı tahmin ediliyor.
- ✚ Türkiye buğday ithalatının 0,3 milyon ton arttığı tahmin ediliyor.
- ✚ Türkiye buğday kullanımının 1,4 milyon ton azaldığı tahmin ediliyor.

Öngörü: 2017/2018

- ✚ Dünya buğday üretiminin 5 milyon ton artacağı öngörülüyor.
- ✚ Dünya buğday ihracatının 0,3 milyon ton artacağı öngörülüyor.
- ✚ Dünya buğday ithalatının 2,4 milyon ton artacağı tahmin ediliyor.
- ✚ Dünya buğday kullanımının 6,5 milyon ton artacağı tahmin ediliyor.

DÜNYA BUĞDAY EKİM ALANI, ÜRETİMİ VE DIŞ TİCARETİ

Dünya buğday ekim alanları yıllar itibariyle değişim göstermekle beraber son beş yılın ortalaması incelendiğinde 221 milyon ha alanda buğday yetiştiriciliği yapıldığı görülmektedir (Tablo 1).

Tablo 1- Ülkeler İtibariyle Dünya Buğday Ekim Alanı (Bin Ha)

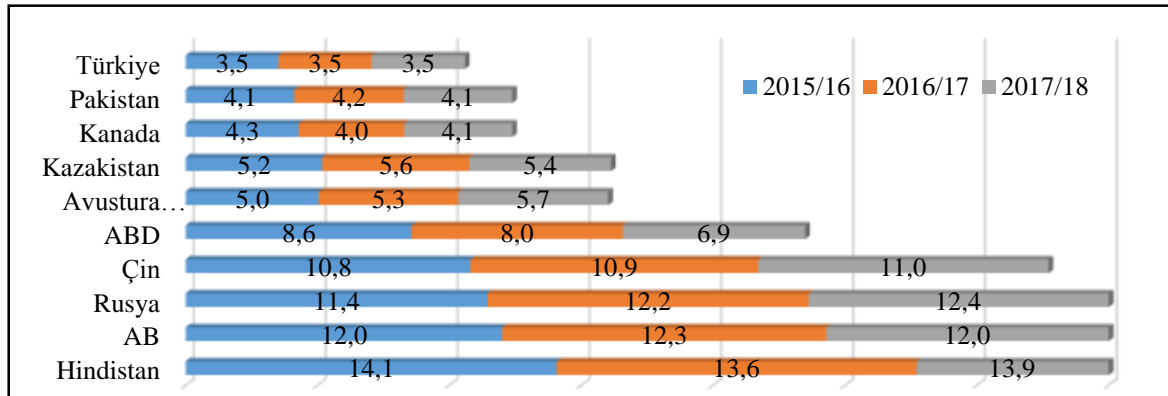
	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Hindistan	30.003	30.473	31.470	30.220	30.600
AB	25.884	26.747	26.829	27.260	26.468
Rusya	23.399	23.636	25.577	27.004	27.200
Çin	24.117	24.069	24.140	24.187	24.200
ABD	18.345	18.771	19.149	17.746	15.211
Avusturalya	12.613	12.384	11.282	11.720	12.500
Kazakistan	12.954	11.923	11.571	12.373	11.800
Kanada	10.442	9.480	9.577	8.878	9.000
Pakistan	8.660	9.100	9.200	9.200	9.050
Türkiye	7.700	7.710	7.860	7.815	7.800
Diğer	45.550	47.225	47.025	45.148	45.940
Dünya	219.667	221.518	223.680	221.551	219.769

Kaynak: USDA

Dünya buğday ekim alanının yıllar itibariyle yaklaşık %57'sini Hindistan, AB, Rusya, Çin ve ABD oluşturmaktadır. Hindistan yaklaşık %13'lük pay ile ilk sırada, AB ve Rusya yaklaşık %12'lik pay ile ikinci sırada ve Çin yaklaşık %11'lik pay ile üçüncü sırada yer almaktadır (Şekil 1).

Bu ülkeler aynı zamanda dünya buğday üretiminin yaklaşık %67'sini oluşturmaktadır. AB dünya buğday üretiminde yaklaşık %20'lik pay ile ilk sırada, Çin yaklaşık %17'lik pay ile ikinci sırada ve Hindistan yaklaşık %13'lük pay ile üçüncü sırada yer almaktadır (Şekil 2).

Şekil 1- Dünya Buğday Ekim Alanında Önemli Ülkelerin Payları (%)

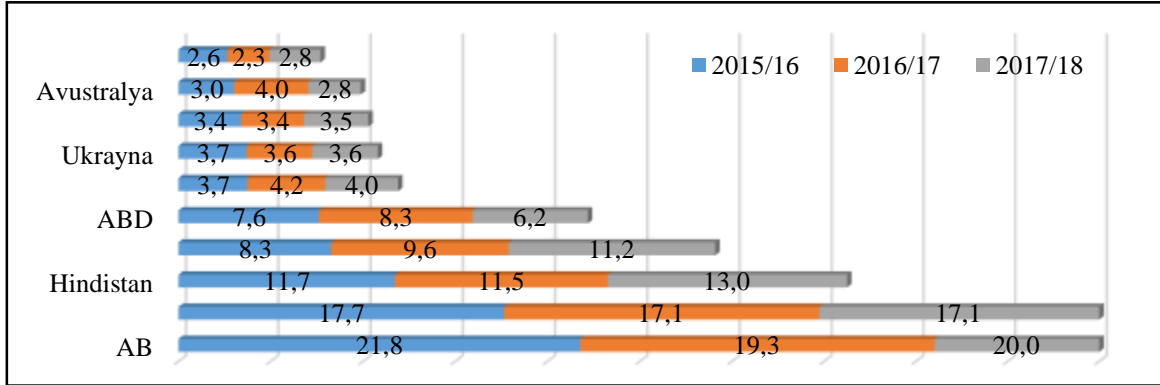

Kaynak: USDA

Dünya buğday üretiminde AB, Çin ve Hindistan'dan sonra Rusya ve ABD ilk beş ülke içerisinde yer almaktadır. Ekim alanı bakımından 6. büyük ülke olan Avusturalya verim düşüklüğü nedeni ile buğday üretiminde 9. sırada yer alırken yine ekim alanı bakımından 7. büyük ülke olan Kazakistan

buğday üretimi bakımından ilk on ülke içerisinde girememektedir. Dünya'da buğday ekim alanı içerisinde %3,5'lik paya sahip olan Türkiye ekim alanı bakımından 10. büyük ülke konumundadır. Dünya buğday üretimi bakımından ise Türkiye %2,8'lik paya sahiptir (Şekil 2).

Şekil 2- Dünya Buğday Üretiminde Önemli Ülkelerin Payları (%)

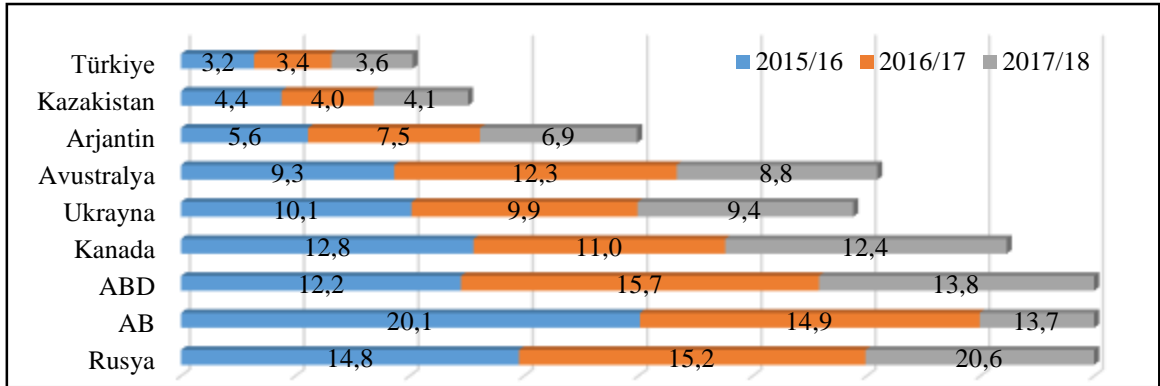

Kaynak: USDA

Dünya buğday ihracatında önemli üretici ülkeler olan AB, Rusya, Kanada ve ABD ilk sıralarda yer alırken Ukrayna ve Avusturalya'da önemli buğday ihracatı yapan ülkeler arasındadır. Dünya buğday ihracatında yaklaşık %20'lik pay ile Rusya ilk sırada yer alırken, AB

yaklaşık %13'lük pay ile ikinci sırada ve ABD yaklaşık %14'lük pay ile üçüncü sırada yer almaktadır. Türkiye ise yıllar itibariyle yaklaşık %2,3-2,8 arasında değişen ihracat payı ile dünya buğday ihracatında 9. sırada yer almaktadır (Şekil 3).

Şekil 3- Dünya Buğday İhracatında Önemli Ülkelerin Payları (%)

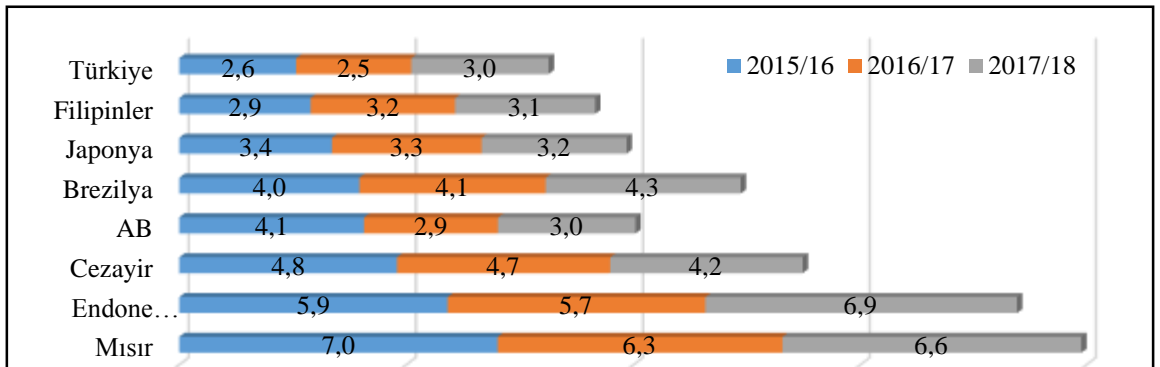

Kaynak: USDA

Dünya buğday ithalatında ise Mısır, Endonezya ve Cezayir ilk sıralarda yer almaktadır. Brezilya, AB, Japonya, Filipinler buğday

ithalatında diğer önemli ülkeler iken Türkiye %2,5-3 arasında değişen pay ile dünya buğday ithalatında 8. sırada yer almaktadır (Şekil 4).

Şekil 4-Dünya Buğday İthalatında Önemli Ülkelerin Payları (%)

Kaynak: USDA

DÜNYADA DURUM: 2015/2016

Dünyada 2015/2016 piyasa yılında bir önceki döneme göre buğday üretiminde, dış ticaretinde ve kullanımında artış kaydedilmiştir. Dünya buğday fiyatları ise üretimdeki artışın etkisi ile 2015/2016 piyasa yılında azalma eğilimine girmiştir.

Buğday Üretimi Arttı

Amerika Birleşik Devletleri Tarım Bakanlığı (USDA)'nın verilerine göre, 2014/15 üretim döneminde 728 milyon ton olan dünya buğday üretimi, 2015/16 üretim döneminde yaklaşık 7 milyon ton artarak 735 milyon tona yükselmiştir (Tablo 2). 2014/15 üretim döneminde dünya buğday ticareti 164 milyon ton iken 2015/16 üretim döneminde üretimdeki artışın etkisi ile %5,5 artmıştır. Dünya buğday yerel kullanımı ise 700 milyon tondan 709 milyon tona yükselmiştir.

Uluslararası Tahıl Konseyi (IGC)'ye göre ise 2014/15 üretim döneminde 730 milyon ton olan dünya buğday üretimi, 2015/16 üretim döneminde yaklaşık 7 milyon ton artarak 737 milyon tona yükselmiştir. IGC verilerine göre 2014/15 üretim döneminde dünya buğday ticareti 153 milyon ton iken 2015/16 üretim döneminde %8,5 artarak 166 milyon tona yükselmiştir. Dünya buğday kullanımı ise 714 milyon tondan 720 milyon tona yükselmiştir.

Tablo 2 – Dünya Buğday Arz ve Kullanımı (Milyon Ton)

	2014/15	2015/16	2016/2017	2017/2018
		Durum	Tahmin	Öngörü
ARZ				
Başlangıç stokları	194,86	217,75	241,19	252,60
Üretim	728,17	735,30	753,31	758,79
İthalat	159,53	170,06	179,39	181,75
Toplam arz	1.082,56	1.123,11	1.173,89	1.193,14
KULLANIM				
Yurtiçi	700,50	709,08	736,38	742,50
İhracat	164,17	172,84	181,68	182,03
Toplam kullanım	864,67	881,93	918,06	924,53
Yılsonu stokları	217,89	241,19	255,83	268,89
Stok-kullanım oranı (%)	25,20	27,35	27,87	29,08

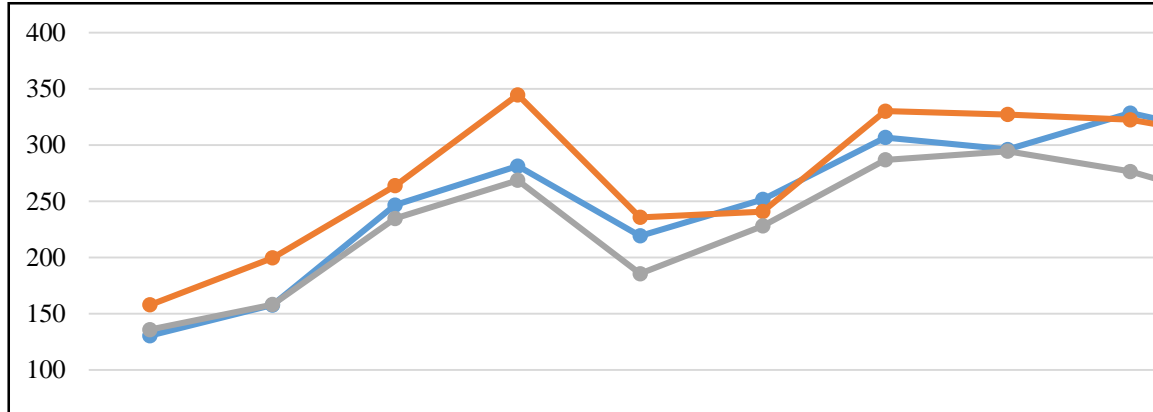
Kaynak: Ek Tablo 1

Dünya Buğday Fiyatları Azalış Eğilimindeydi

2006/07 piyasa yılından önceki iki dönem itibarıyla artış eğiliminde olan dünya buğday fiyatları, artış seyrini sürdürerek 2007/2008 piyasa yılında en yüksek seviyesine ulaşmış ve 2008'de U.S.No.2 Sert Kırmızı Kışlık (HRW) buğdayın fiyatı 345 \$/ton, U.S.No.2 Yumuşak Kırmızı Kışlık buğdayın (SRW)'in fiyatı 269 \$/ton ve Arjantin Trigo Pan'in fiyatı ise 281 \$/ton olmuştur. 2008/2009 üretim döneminde dünya buğday üretiminde yaşanan yaklaşık %12'lik artışın da dünya buğday fiyatları

ortalama %28 oranında düşmüştür. Dünya buğday üretiminin 2008-2009 yıllarına göre düşme eğilimine girmesi sonraki dönemlerde buğday fiyatlarının tekrar yükselişe geçmesine neden olmuştur. 2013 yılından sonra yeniden düşme eğilimine giren buğday fiyatları 2015 yılında U.S.No.2 Sert Kırmızı Kışlık (HRW) buğday 234 \$/ton, U.S.No.2 Yumuşak Kırmızı Kışlık buğdayın (SRW) 208 \$/ton ve Arjantin Trigo Pan 226 \$/ton seviyelerindedir (Şekil 5).

Şekil 5 – Dünya Buğday İhraç Fiyatları (\$/Ton)

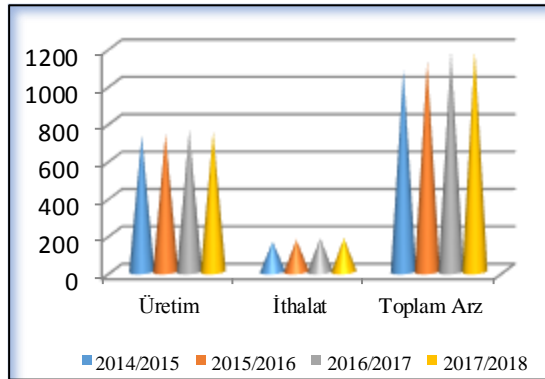
Kaynak: Ek Tablo 21

Arz ve Kullanım ile Yıl Sonu Stokları Arttı

USDA'nın verilerine göre 2014/15 üretim döneminde 1.082 milyon ton olan dünya buğday arzı 2015/16 üretim döneminde %3,7 artarak 1.123 milyon tona yükselmiştir. Bu yükseliş dünya buğday üretim ve ithalatında yaşanan artıştan kaynaklanmaktadır (Şekil 6). Dünya buğday kullanımına bakıldığında ise yurt içi

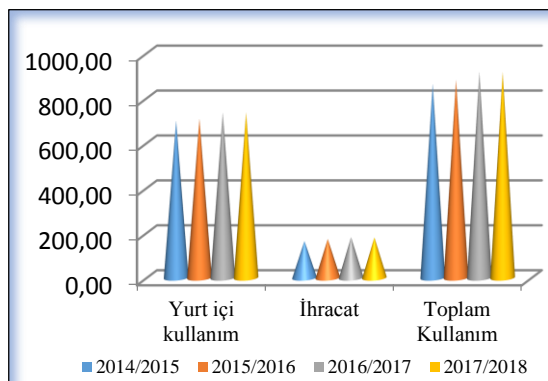
kullanım ve ihracatta yaşanan artışa bağlı olarak % 1,99 oranında artış yaşanmıştır. Buna bağlı olarak 2014/15 üretim döneminde 865 milyon ton olan dünya buğday kullanımı 2015/16 üretim döneminde 882 milyon tona yükselmiştir (Şekil 7).

Şekil 6- Dünya Buğday Arzı (Milyon Ton)

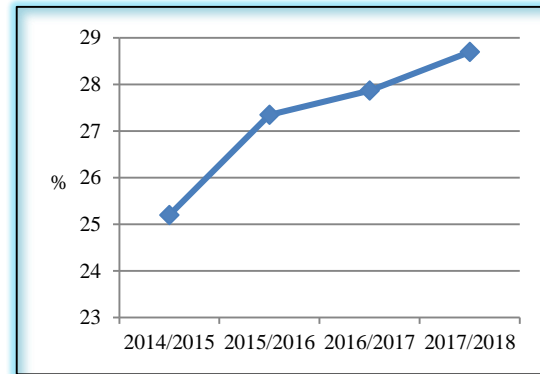
Kaynak: Ek Tablo 1

Şekil 7- Dünya Buğday Kullanımı (Milyon Ton)

Kaynak: Ek Tablo 1

Şekil 8- Dünya Buğday Stok/Kullanım Oranı

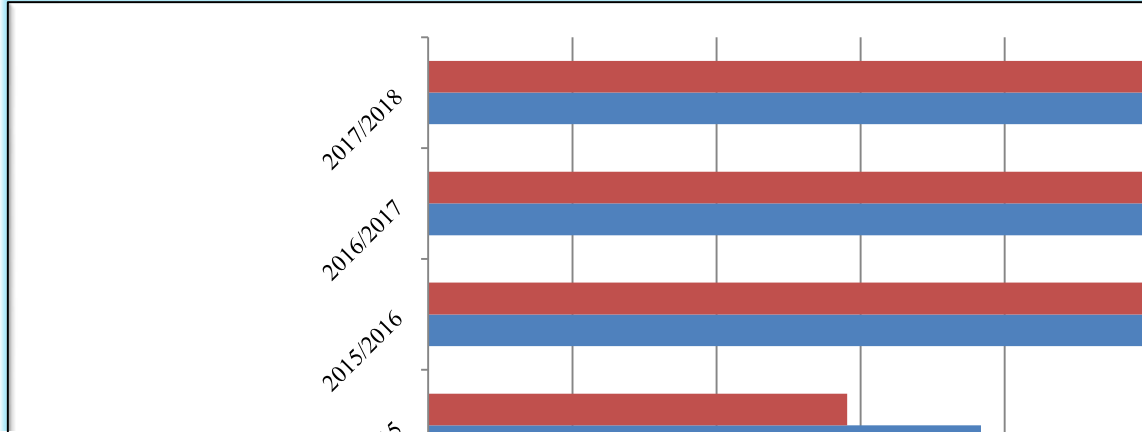

Kaynak: Ek Tablo 1

2015/16 üretim döneminde dünya buğday arzındaki artışın toplam kullanımdan fazla olması sebebiyle buğday yılsonu stokları %11 artarak 241 milyon tona yükselmiştir. Buğday yılsonu stok miktarındaki artış toplam buğday kullanımındaki artıştan fazla olduğu için 2014/15 üretim döneminde toplam stoğun % 25'i kullanılmış iken 2015/16 üretim döneminde toplam stoğun %27'si kullanılmıştır (Şekil 8).

Buğday Ticareti Arttı

USDA'ya göre 2014/15 üretim döneminde 159 yükselmiştir. Aynı dönemde 164 milyon ton milyon ton olan dünya buğday ithalatı 2015/16 olan dünya buğday ihracatı %5 artarak 173 üretim döneminde artarak 170 milyon tona milyon tona yükselmiştir (Şekil 9).

Şekil 9- Dünya Buğday Ticareti (Milyon Ton)

Kaynak: Ek Tablo 1

DÜNYADA TAHMİN:2016/2017

Dünyada 2016/2017 piyasa yılında buğday üreticisi olan ülkelerde yaşanan olumlu hava şartları nedeni ile verimin artması neticesinde üretim, ticaret ve toplam buğday arzında artış tahmin edilmektedir. 2016 yılında üretimde yaşanan artışın etkisi ile buğday fiyatları düşmüştür.

Buğday Üretiminde Artış Tahmin Ediliyor

USDA'nın verilerine göre 2016/17 üretim döneminde dünya buğday üretiminin, başlıca üretici ülkeler içerisinde yer alan Kanada, ABD, Avusturalya ve Rusya'da yaşanan verim artışına bağlı olarak bir önceki döneme göre %2,45 arttığı ve 753 milyon tona yükseldiği tahmin edilmektedir.

Buğday Ticaretinde Artış Tahmin Ediliyor

2015/16 üretim döneminde 173 milyon ton olan buğday ihracatının 2016/17 üretim döneminde %5,11 artarak 182 milyon tona yükseldiği tahmin edilmektedir. Bu dönemde temel ihracatçı ülkeler olan AB ve Kanada buğday ihracatındaki düşüşün aksine ABD, Arjantin ve Avusturalya buğday ihracatında gerçekleşen yükselişin dünya buğday ihracat artışında etkili olduğu görülmektedir. Aynı dönemde 170 milyon ton olan buğday ithalatının ise %5,29 artarak 179 milyon tona yükseldiği tahmin edilmektedir. Dünya buğday ithalatında gerçekleşen bu artışta ise temel ithalatçı ülkeler olan Brezilya, Çin, Kuzey Afrika ve Güneydoğu Asya ülkelerinin etkili olduğu görülmektedir.

Buğday Arzında, Kullanımında ve Stoklarda Artış Tahmin Ediliyor

2015/16 üretim döneminde 1.123 milyon ton olan dünya buğday arzının, üretim ve ithalattaki artışa bağlı olarak %4,54 artarak 2016/17 üretim döneminde 1.174 milyon tona yükseldiği tahmin ediliyor. Aynı dönemde dünya buğday kullanımının %4,08 artarak 918 milyon ton olduğu, dünya buğday bitiş stoklarının ise 241 milyon tondan 256 milyon tona yükseldiği tahmin edilmektedir.

Buğday Fiyatlarında Azalış Tahmin Ediliyor

2016 yılı dünya buğday hasatının bir önceki yıla göre yüksek olması 2013 yılından bu yana düşme eğiliminde olan buğday fiyatlarının yıllar itibariyle en düşük seviyelere ulaşmasına neden olmuştur. 2015 yılında 234 \$/ton olan sert kırmızı kışlık buğday ihraç fiyatının 2016 yılında 196 \$/tona gerilediği, 208 \$/ton olan yumuşak kırmızı kışlık buğday fiyatının 176 \$/tona gerilediği, 226 \$/ton olan Arjantin fob fiyatının ise 195 \$/tona gerilediği görülmektedir (Ek Tablo 25).

DÜNYADA ÖNGÖRÜ: 2017/18

Dünyada 2017/2018 piyasa yılında buğday arz ve kullanımında artış olacağı öngörülmektedir. 2013 yılından 2016 yılına kadar azalış eğiliminde olan buğday fiyatlarının 2017'de artış eğiliminde olduğu gözlenmektedir.

Buğday Üretiminde Artış Öngörülüyor

2017/18 piyasa föneminde dünya buğday ekim alanlarının bir önceki döneme göre yaklaşık 1,8 milyon ha azalacağı öngörülmektedir. Ancak ekim alanlarındaki bu azalışa rağmen USDA'nın Mart 2018 projeksiyonuna göre 2017/18 piyasa döneminde dünya buğday üretiminin yaklaşık %0,79 artarak 759 milyon tona yükseleceği öngörülmektedir. Bu yükselişte dünya buğday üretiminde ilk sıralarda yer alan ABD ve Kanada buğday üretiminde öngörülen düşüşün aksine, AB, Hindistan, Kazakistan, Pakistan ve Türkiye buğday veriminin önceki döneme göre artmasının etkili olacağı öngörülmektedir.

Buğday Başlangıç Stokları, Arz, Kullanım, Bitiş Stokları ve Stok Kullanım Oranında Artış Öngörülüyor

USDA Mart 2018 projeksiyonuna göre, 2016/17 üretim döneminde 1.174 milyon ton olan buğday arzının, yüksek başlangıç stokları, buğday üretiminin ve ithalatının artmasına bağlı olarak 2017/18 piyasa döneminde 1.193 milyon tona yükselmesi öngörülüyor. Toplam buğday kullanımının ise tohumluk kullanımında öngörülen düşüşün aksine yurt içi kullanımında ve buğday ihracatında beklenen artışın etkisi ile yükseleceği öngörülmektedir. 2016/17 üretiminde 147 milyon ton olan buğday tohumluk kullanımının 2017/18 piyasa döneminde 144 milyon tona gerileyeceği öngörülürken, buğday yurt içi kullanımının bir önceki döneme göre %0,81 artarak 742 milyon tona yükseleceği ve toplam buğday kullanımının %65 artarak 924 milyon tona yükseleceği öngörülmektedir. Dünya yurtiçi buğday kullanımının artış öngörüsünde en etkili faktörün Rusya yurt içi buğday kullanımındaki artış olduğu görülmektedir.

Buğday Ticaretinde Artış Öngörülüyor

Dünya buğday ihracatında 2017/18 piyasa döneminde çok küçük bir artış öngörülmektedir. Dünya buğday ihracatında önemli ülkeler olan AB, ABD, Avustralya, Arjantin ve Brezilya buğday ihracatında yaşanan azalmanın, Rusya başta olmak üzere, Kanada, Kazakistan, Türkiye ve Pakistan'ın buğday ihracatında yaşanan artış ile büyük oranda dengelendiği gözlenmektedir. Bu doğrultuda 2016/17 piyasa döneminde 181 milyon ton olan dünya buğday ihracatının 2017/18 üretim döneminde 182 milyon ton olacağı öngörülmektedir.

Dünya buğday ithalatında ise 2017/18 piyasa döneminde bir önceki döneme göre yaklaşık 2,5 milyon tonluk bir artış olacağı öngörülmektedir. Bu artışta dünya buğday ithalatında önemli iki ülke olan Endonezya ve Mısır buğday ithalatındaki artış ile Türkiye buğday ithalatındaki yaklaşık 1 milyon tonluk artışın etkili olduğu gözlenmektedir.

Beş Yıllık Projeksiyonlara Göre Buğday Arz ve Kullanımında Artış Öngörülüyor

IGC'nin Aralık 2017'de yapmış olduğu beş yıllık projeksiyonlara göre, 2022/23 piyasa döneminde buğday ekim alanlarındaki %0,2'lik ve buğday veriminde %0,8'lik artış neticesinde dünya buğday üretiminin %1 artacağı öngörülmektedir.

Dünya buğday tohumluk kullanımında öngörülen %0,2'lik azalışın aksine gıda, yem, ve endüstriyel kullanımda yaşanması beklenen artışlar neticesinde toplam buğday kullanımında %1'lik artış yaşanacağı öngörülmektedir.

Dünya buğday ticaretinde ise üretim ve kullandaki artışlara bağlı olarak %0,8'lik bir artış olacağı öngörülmektedir.

TÜRKİYE BUĞDAY EKİM ALANI, ÜRETİMİ VE DIŞ TİCARETİ

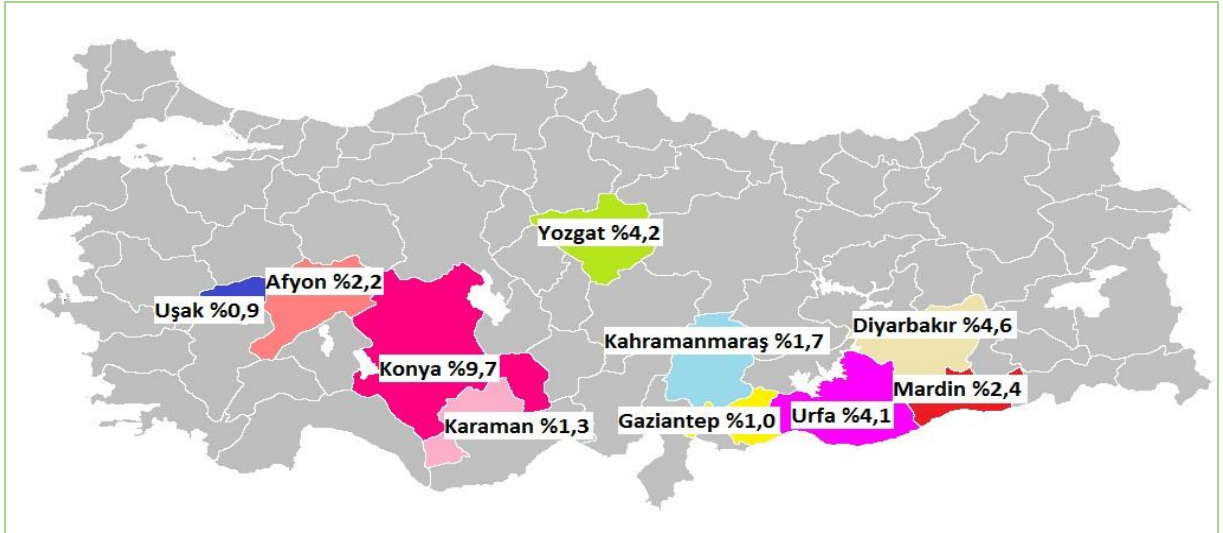
Türkiye yaklaşık 77 milyon da buğday ekim alanı ile dünya buğday ekim alanının %3,5'ini oluşturmaktadır. Dünya buğday üretimi açısından ilk 10 üretici ülkeden biri olan Türkiye, dünya buğday ihracatında 9. sırada yer almaktadır.

Türkiye Buğday Ekim Alanı ve Üretimi

Türkiye’de yaklaşık 77 milyon da alanda buğday üretimi yapılmaktadır. Bu alan içerisinde %9,7’lik pay alan Konya buğday ekim alanı itibariyle ilk sırada yer alırken, %4,6’lık pay ile Diyarbakır ikinci sırada, %4,2’lik pay ile Yozgat üçüncü sırada yer almaktadır. Türkiye buğday ekim alanı

bakımından ilk onda yer alan diğer iller sırasıyla Urfa, Mardin, Afyon, Kahramanmaraş, Karaman, Gaziantep ve Uşak’tır (Şekil 10). Türkiye buğday üretiminde yıllar itibariyle verim artışına bağlı olarak artış gözlenmektedir. Buğday ekim alanına bağlı olarak buğday üretiminde de ilk sırada Konya yer almaktadır.

Şekil 10- Türkiye Buğday Ekim Alanında Önemli İllerin Payları (%)

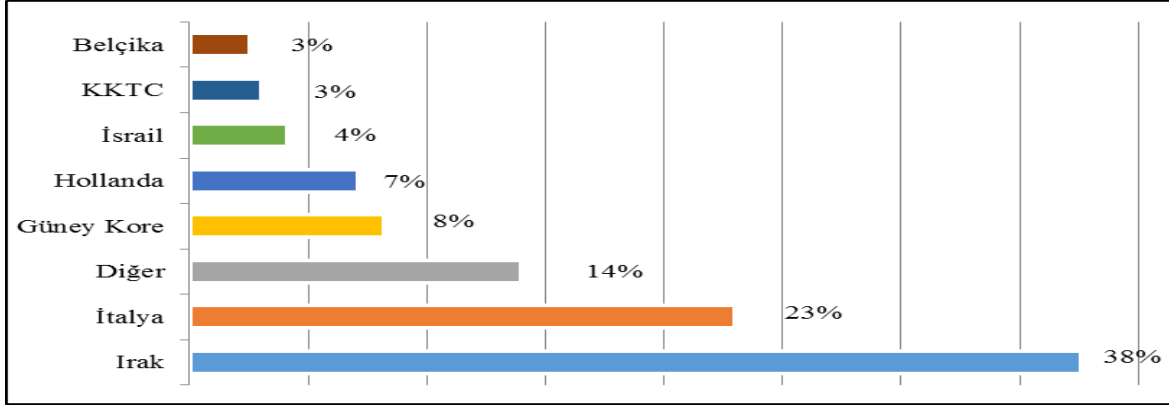
Kaynak: TÜİK

Türkiye Buğday Dış Ticareti

Türkiye buğday ve buğday ürünleri ihracatı yıllar itibariyle değişmekle beraber yaklaşık 5 milyon tonluk bir ihracat hacmine sahiptir. Türkiye buğday ve buğday ürünleri ihracatının büyük bir kısmını buğday unu ve makarna ihracatı oluşturmaktadır. 2016/17 piyasa dönemi ihracat verileri incelendiğinde toplam buğday ve buğday ürünleri ihracatının %72’sini buğday unu, %18’ini makarna, %9’unu bisküvi,

%1’ini bulgur-irmik, %1’ini buğday ihracatının oluşturduğu görülmektedir. Türkiye’nin son beş yıllık buğday ihracatı ülkeler itibariyle incelendiğinde; buğday ihracatında öne çıkan ülkeler Irak, İtalya, Güney Kore ve Hollanda’dır (Şekil 11). Buğday ürünleri ihracatında öne çıkan ülkeler ise Şekil 12, 13, 14, 15, 16’da belirtildiği gibidir.

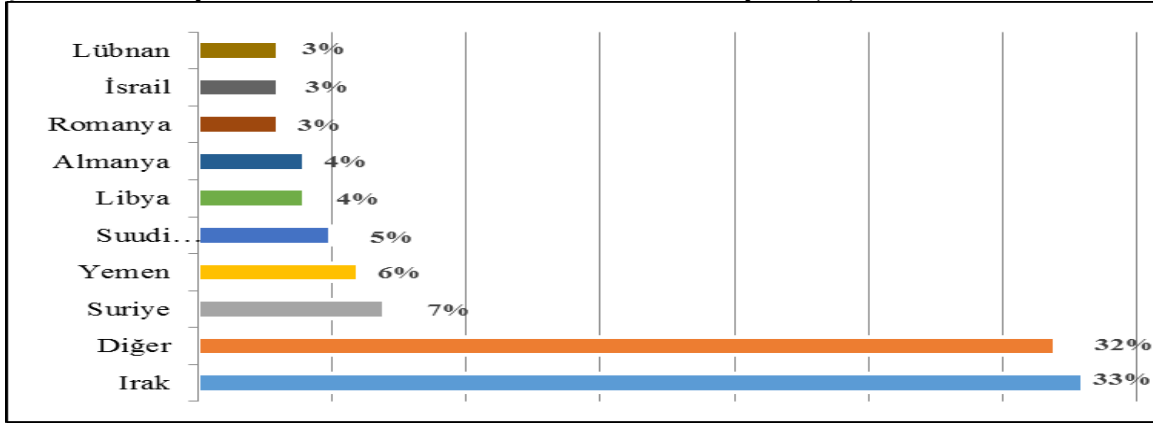
Şekil 11- Türkiye Buğday İhracatında Önemli Ülkelerin Payları (%)

Kaynak: Ek Tablo 7

Türkiye buğday ihracatında son beş yıllık önemli ülkeler olup bu ülkeleri sırasıyla ihracat ortalaması verilerine göre ilk sırada %38 Irak yer almaktadır. İtalya ve Güney Kore de Türkiye'nin buğday ihracat yaptığı

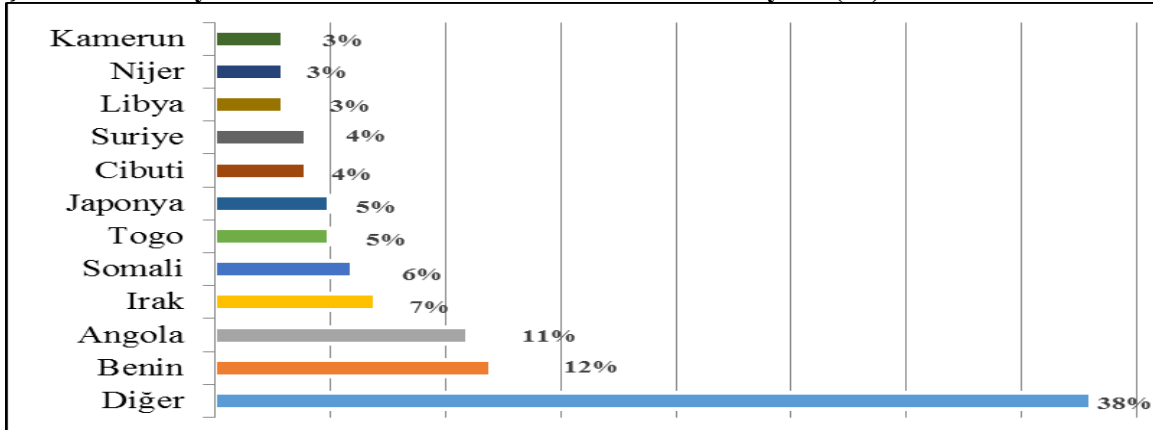
Şekil 12- Türkiye Bisküvi İhracatında Önemli Ülkelerin Payları (%)

Kaynak: Ek Tablo 13

Türkiye bisküvi ihracatında son beş yıllık ortalama ihracat verilerine göre ilk sırada buğday ihracatında olduğu gibi Irak yer almaktadır. Bisküvi ihracatında Suriye ve Yemen Irak'tan sonra gelen önemli ülkeler olmakla beraber bu ülkeleri sırasıyla Suudi Arabistan, Libya, Almanya, Romanya, İsrail ve Lübnan takip etmektedir (Şekil 12).

Şekil 13- Türkiye Makarna İhracatında Önemli Ülkelerin Payları (%)

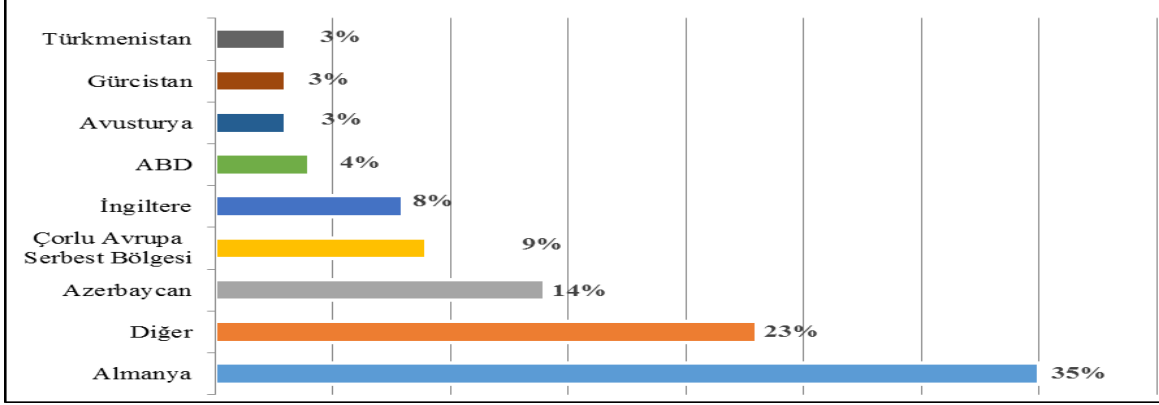

Kaynak: Ek Tablo 11

Türkiye makarna ihracatının son beş yıllık ortalama verilerine göre en fazla makarna ihracatı yapılan ülke Benin'dir. Benin'den sonra Angola ve Irak makarna ihracatında

önemli ülkeler olup bu ülkeleri sırasıyla Somali, Togo, Japonya, Cibuti, Suriye, Libya, Nijer ve Kamerun takip etmektedir (Şekil 13).

Şekil 14- Türkiye Nişasta İhracatında Önemli Ülkelerin Payları (%)

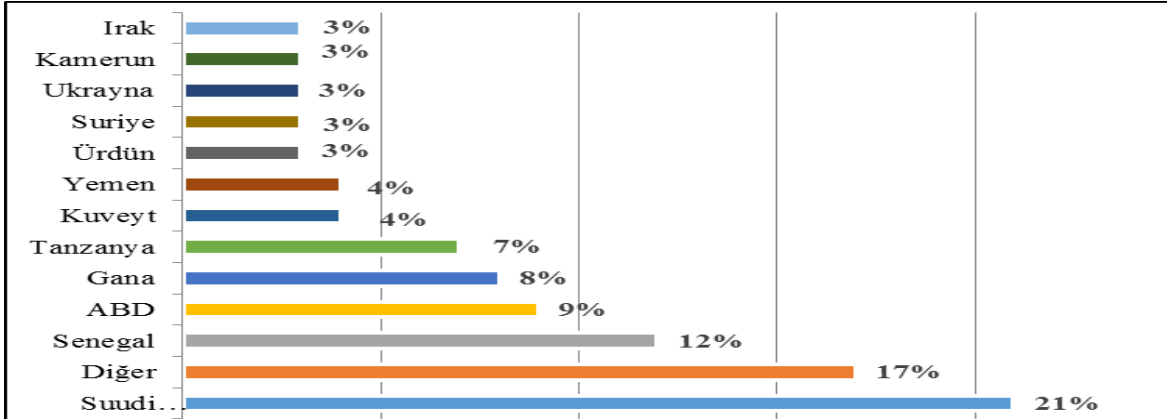

Kaynak: Ek Tablo 15

Türkiye nişasta ihracatının son beş yıllık ortalama verilerine göre nişasta ihracatında ilk sırayı %35 pay ile Almanya almaktadır. Almanya'dan sonra Azerbaycan ve Çorlu

Avrupa Serbest Bölgesi nişasta ihracatında önemli paylara sahip iken bu ülkeleri sırasıyla İngiltere, ABD, Avusturya Gürcistan ve Türkmenistan takip etmektedir (Şekil 14).

Şekil 15- Türkiye Bulgur-İrmik İhracatında Önemli Ülkelerin Payları (%)

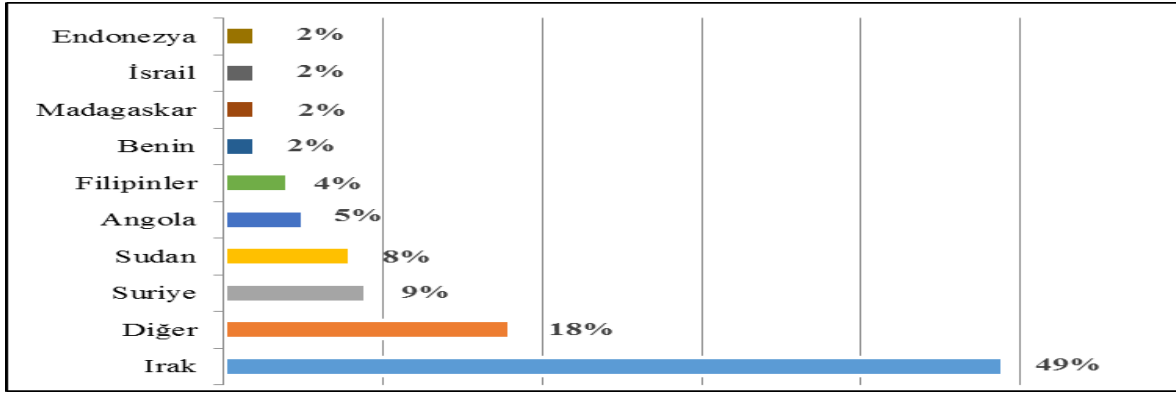

Kaynak: Ek Tablo 17

Türkiye bulgur-irmik ihracatı son beş yıllık ortalama verilere göre ilk sırada %21 pay ile Suudi Arabistan yer almaktadır. %12 pay ile Senegal, %9 pay ile ABD ikinci ve üçüncü ülkeler olmakla beraber bu ülkeleri sırasıyla Gana, Tanzanya, Kuveyt, Yemen, Ürdün, Suriye, Ukrayna, Kamerun ve Irak takip etmektedir (Şekil 15).

Türkiye buğday unu ihracatında son beş yıllık ortalama veriler incelendiğinde ilk sırada %49 pay ile Irak yer almaktadır. Buğday unu ihracatında ikinci sırada %9 pay ile Suriye üçüncü sırada ise %8 pay ile Sudan yer almaktadır. Türkiye un ihracatında bu ülkeleri sırasıyla Angola, Filipinler, Benin, Madagaskar, İsrail ve Endonezya izlemektedir (Şekil 16).

Şekil 16- Türkiye Un İhracatında Önemli Ülkelerin Payları (%)

Kaynak: Ek Tablo 9

Türkiye’de buğday kendi kendine yeterlilik derecesi yıllar itibariyle %95-103 arasında seyretmektedir. Ancak bazı yıllar iklim koşullarının elverişli olmamasından dolayı buğdaya olan talep karşılanamamakta ve ithalat yapılmaktadır. Yıllar itibariyle buğday ithalatındaki artışın temel sebebi iç tüketimi karşılamak değil buğdaya dayalı mamul madde

ihracatının giderek artmasıdır. Bu nedenledir ki Türkiye buğday ve buğday ürünleri ithalatının tamamına yakını sadece buğday ithalatı oluşturmaktadır. 2016/17 piyasa dönemi itibariyle Türkiye buğday ve buğday ürünleri ithalatının %96’sını buğday ithalatı, %4’ünü ise buğday ürünleri ithalatı oluşturmaktadır.

TÜRKİYE'DE DURUM: 2015/2016

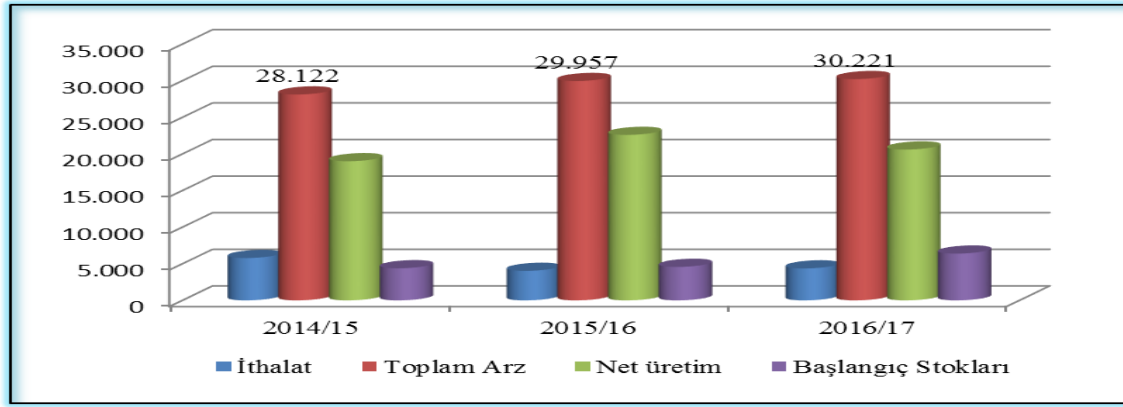
Buğday ekim alanındaki %0,67'lik azalışa rağmen iklim koşullarının elverişli olması sonucunda verim artışına bağlı olarak buğday üretimi %19 artarak 22,6 milyon tona yükselmiştir. Yurt içi buğday kullanımındaki azalma ihracattaki artış ile dengelenmiş ve toplam buğday kullanımında çok fazla bir değişim yaşanmamıştır. Bir önceki dönem 3,3 milyon ton olan buğday ürünleri ihracatı 2015/16 piyasa döneminde 4,7 milyon tona yükselmiştir.

Buğday Arzı Arttı

TÜİK verilerine göre, 2014/15 piyasa döneminde 7,91 milyon ha olan buğday ekim alanı 2015/16 döneminde %0,67 azalmıştır. Ekim alanındaki bu azalmaya rağmen buğday veriminin yaklaşık %20 artması sonucunda 2015/16 döneminde buğday üretimi 22,6

milyon tona yükselmiştir. Buğday üretiminde ki bu artışa bağlı olarak 2015/15 döneminde 28,1 milyon ton olan buğday arzı 2015/16 döneminde 29,9 milyon tona yükselmiştir (Şekil 17).

Şekil 17- Türkiye Buğday Arzı (Bin Ton)

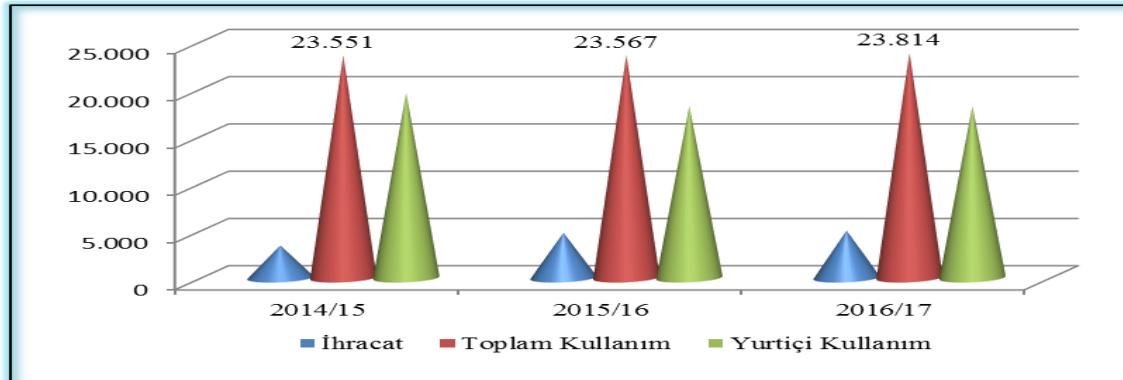
Kaynak: Ek Tablo 2

Buğday Kullanımı Değişmedi

2014/15 döneminde 19,6 milyon ton olan yurt içi buğday kullanımı 2015/16 döneminde özellikle yemlik buğday kullanımında yaşanan azalmaya bağlı olarak 18,1 milyon tona gerilemiştir. Buna karşın buğday ihracatı 2015/16 döneminde 1,3 milyon ton artarak 4,7

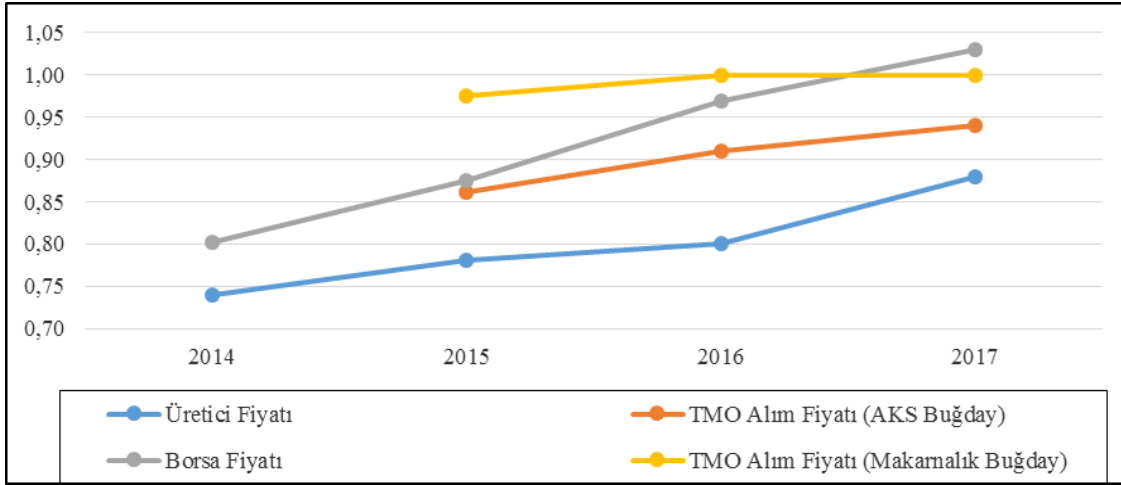
milyon tona yükselmiştir. Yurt için buğday kullanımındaki azalma buğday ihracatı ile dengelendiğinde 2015/16 döneminde toplam buğday kullanımı bir önceki dönemle aynı seviyede kalarak 23,5 milyon ton gerçekleşmiştir (Şekil 18).

Şekil 18- Türkiye Buğday Kullanımı (Bin Ton)

Kaynak: Ek Tablo 2

Şekil 19- Türkiye Buğday Fiyatları (TL/Kg)

Kaynak: TÜİK, TMO, TOBB.

Buğday Fiyatları Yükseldi

2014 yılında 0,74 TL/kg olan buğday üretici fiyatı 2015 yılında 0,78 TL/kg'a yükselmiştir. 0,80 TL/kg olan ortalama borsa fiyatı (Konya, Edirne, Polatlı ve Eskişehir borsaları ortalaması) ise 2015 yılında 0,88 TL/kg'a yükselmiştir. 2014 yılında hububat piyasa fiyatları öngörülen TMO müdahale alım fiyatlarının üzerinde seyrettiğinden buğday için

müdahale alım fiyatı açıklanmamıştır (TMO, 2015). 2013 buğday alım fiyatları ile karşılaştırıldığında fiyatlar yükselmiş olup, 2015 yılı makarnalık buğday alım fiyatı 0,98 TL/kg, 2015 yılı AKS buğday alım fiyatı ise 0,86 TL/kg olarak belirlenmiştir (Tablo 3), (Şekil 19).

Tablo 3 – 2017-2018 TMO Müdahale Alım Fiyatları (TL/ton)

Cinsi		2017 Müdahale Alım Fiyatı	2018 Müdahale Alım Fiyatı
Makarnalık Buğdaylar	Makarnalık Buğday	1.000	1.100
	Düşük Vasıflı Makarnalık Buğday	840	920
Ekmeklik Buğdaylar	Anadolu Kırmızı ve Beyaz Sert Buğday	940	1.050
	Diğer Kırmızı ve Beyaz Buğday	895	1.000
	Düşük Vasıflı Ekmeklik Buğday	800	870

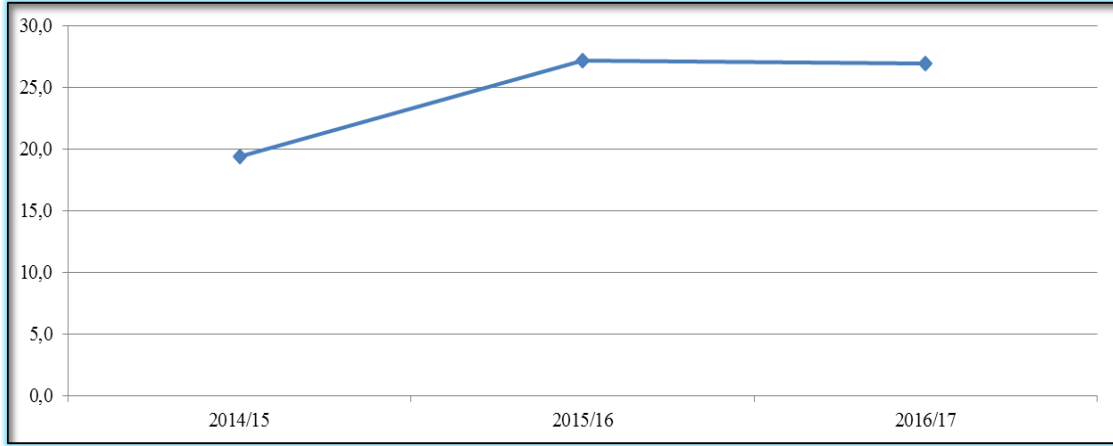
Kaynak: TMO

Yıl Sonu Stokları ve Stok-Kullanım Oranı Arttı

2015/16 üretim döneminde toplam kullanımın toplam arzdan daha az olması neticesinde yılsonu stokları %40 artarak 6,4 milyon tona yükselmiştir. Toplam buğday kullanımının bir

önceki döneme göre çok fazla değişmemesinin yanında stok miktarının artması ile stok kullanım oranı %19'dan %20'ye yükselmiştir (Şekil 20).

Şekil 20- Buğday Stok Kullanım Oranı (%)

Kaynak: Ek Tablo 2

Buğday İhracatı Arttı, İthalatı Azaldı

2015/16 üretim döneminde üretimde yaşanan büyüme sonucunda önceki dönem 3,4 milyon ton olan buğday ve buğday ürünleri ihracatı 4,8 milyon tona yükselmiştir. 5,8 milyon ton olan buğday ve buğday ürünleri ithalatı ise 4

milyon tona gerilemiştir. 2014/15 üretim döneminde %89,2 olan buğday yeterlilik oranı 2015/16 üretim döneminde son altı yılın en yüksek seviyesi olan %113,6 oranına yükselmiştir.

TÜRKİYE'DE TAHMİN: 2016/2017

Buğday ekilen alanların 195 bin hektar azalarak 7,67 milyon ha'a gerilediği tahmin edilmektedir. Bu azalma ve iklim koşullarının elverişli olmaması nedeni ile buğday üretiminin 2016/17 üretim döneminde %8,85 azalarak 20,6 milyon tona gerilediği tahmin edilmektedir. 2016/17 üretim döneminde ithalatın üretimdeki azalmadan daha fazla artması neticesinde toplam buğday arzı 30,2 milyon tona yükselmiştir.

Ekilen Alanında Düşüş, Verim ve Üretimde Azalış Tahmin Ediliyor

2015/2016 üretim döneminde 7,87 milyon ha olan buğday ekim alanının 2016/17 döneminde 7,67 milyon ha'a gerilediği tahmin edilmektedir. 2016/17 üretim döneminde ekim alanlarındaki azalma ve iklim koşullarının elverişli olmamasına bağlı olarak buğday veriminde de azalma yaşandığı tahmin edilmektedir. Buna bağlı olarak buğday üretimi bir önceki döneme göre %8,85 azalarak 20,6 milyon tona gerilemiştir.

Buğday Arzının Artması Tahmin Ediliyor

2016/17 üretim döneminde üretimde yaşanan azalmanın aksine buğday ithalatının artmasına bağlı olarak toplam buğday arzının çok düşük oranda (%0,88) artması tahmin edilmektedir.

Toplam Buğday Kullanımının Artması Tahmin Ediliyor

Tohum ve yemlik buğday kullanımındaki azalmanın aksine gıda kullanımındaki artışa bağlı olarak toplam buğday yurt içi kullanımının 18,16 milyon tondan 18,18 milyon tona yükseleceği tahmin edilmektedir. 2016/17 üretim döneminde bir önceki döneme göre buğday yurt içi kullanım ve buğday ihracatında artış yaşanmasına bağlı olarak toplam buğday kullanımının 23,6 milyon tondan 23,8 milyon tona yükseleceği tahmin edilmektedir.

Buğday İthalatının ve İhracatının Artması Tahmin Ediliyor

2015/16 üretim döneminde 4,03 milyon ton olan buğday ithalatının üretimdeki azalmaya bağlı olarak 2016/2017 üretim döneminde 4,36 milyon tona yükseldiği tahmin edilmektedir. Türkiye'de buğday ithalatı, buğday ürünlerine (un, makarna, bisküvi, irmik, bulgur) yönelik ihracatın artış göstermesinden kaynaklanmaktadır (TMO, 2016). Nitekim 2015/16 üretim döneminde 3,2 milyon ton olan buğday unu ihracatı 2016/17 üretim döneminde 3,6 milyon tona, 746 bin ton olan makarna ihracatının 918 bin tona, 38 bin ton civarında olan bulgur-irmik ihracatının 45 bin tona yükseldiği tahmin edilmektedir (Ek Tablo 4).

2015/16 üretim döneminde 4,77 milyon ton olan toplam buğday ve buğday ürünleri ihracatının ise 2016/17 üretim döneminde 5 milyon tona yükseldiği tahmin edilmektedir.

Yıl Sonu Stoklarının Artması ve Stok-Kullanım Oranının Azalması Tahmin Ediliyor

Buğday kullanımının buğday arzından az olması neticesinde 2015/2016 üretim döneminde 6,39 milyon ton olan buğday yılsonu stoklarının ufak bir artışla 2016/17 üretim döneminde 6,41 milyon tona yükselmesi tahmin edilmektedir. Stok-kullanım oranının ise 27,1'den 26,9'a gerilemesi beklenmektedir.

Tablo 4 - Türkiye Buğday Durum ve Tahmin

	2015/2016 Durum	2016/2017 Tahmin
	Bin Ton	
ARZ		
Üretim	22.600	20.600
Net üretim	21.357	19.467
İthalat	4.029	4.364
1 Haziran stokları	4.571	6.390
Toplam arz	29.957	30.221
KULLANIM		
Yurtiçi kullanım	18.158	18.176
Gıda	14.399	14.490
Tohum	1.416	1.381
Yem	2.343	2.305
İhracat	4.772	5.001
Buğday	53	27
Buğday ürünleri	4.719	4.974
Toplam kullanım	23.567	23.814
YIL SONU STOKLARI		
Toplam stoklar	6.390	6.407
Stok-kullanım oranı (%)	27,11	26,9

Kaynak: Ek Tablo 2

Tablo 5 – Türkiye Makarnalık Buğday Durum ve Tahmin

	2015/2016 Durum	2016/2017 Tahmin
	Bin Ton	
ARZ		
Üretim	4.100	3.620
Net üretim	3.875	3.421
İthalat	282	635
1 Haziran stokları	1.802	2.488
Toplam arz	5.959	6.544
KULLANIM		
Yurtiçi kullanım	2.654	2.230
Tohum	273	230
Makarna	555	466
Bulgur	1.125	946
İrmik	188	158
Un	512	430
İhracat	817	978
Makarnalık Buğday	33	16
Makarnalık Buğday Ürünleri	784	962
Toplam kullanım	3.471	3.208
YIL SONU STOKLARI		
Toplam stoklar	2.488	3.336
Stok-kullanım oranı (%)	71,7	104,0

Kaynak: Ek Tablo 3

BUĞDAY POLİTİKALARI

2018 yılı tarımsal destekleme ödemeleri kapsamında buğdaya 15 TL/da mazot, 4 TL/da gübre desteği, 5 Krş/kg fark ödemesi desteği, 8,5 TL/da sertifikalı tohum desteği ve 0,10 TL/kg sertifikalı tohum üretim desteği verilmektedir. Ayrıca 2016 yılında kaldırılan toprak analizi desteğinin 50 da ve üzeri araziler için 2017 yılında 40TL olarak yeniden ödenmeye başlanmasına karar verilmiştir.

Buğday gerek dünyadaki diğer ülkelerde gerekse Türkiye’de insan beslenmesindeki en temel besinlerin (unlu mamuller, makarna, irmik, bisküvi, bulgur) hammaddesi olması itibariyle diğer tarımsal ürünlere göre daha fazla önem arz etmektedir. Türkiye’de tarım yapılabilir alan içerisinde %41’lik payı tahıllar oluştururken toplam tahıl alanı içerisinde %49’luk payı buğday oluşturmaktadır (TÜİK, 2017). 2017 USDA verilerine göre dünya buğdayın ihracatında 9. sırada yer alan Türkiye’de buğday kendi kendine yeterlilik derecesi yıllar itibariyle %95-100 arasında seyretmektedir. Ancak bazı yıllar iklim koşullarının elverişli olmamasından dolayı buğdaya olan talep karşılanamamakta ve ithalat yapılmaktadır. Yıllar itibariyle buğday ithalatındaki artışın temel sebebi iç tüketimi karşılamak değil buğdaya dayalı mamul madde ihracatının giderek artmasıdır. Türkiye’de diğer ürünlerle birlikte buğdaya da verilen desteklerin yanında hububat ve hububat içerisinde en önemli yer tutan buğday piyasalarını düzenlemek amacıyla TMO (Toprak Mahsulleri Ofisi) çeşitli politikalar yürütmektedir. ÇKS’ye kayıtlı olan üreticiler kayıtlı olan ürünlerinin tamamını TMO’ya satabilmekte ya da emanete bırakabilmektedir. TMO tarafından 2018 yılı için AKS (Anadolu Kırmızı Sert) ekmeçlik buğday TMO alım fiyatı 1.050 TL/ton, makarnalık buğday alım fiyatı ise 1.100 TL/ton olarak belirlenmiştir. Lisanslı depolardaki ürünlere yerinde alım garantisi veren TMO, altyapısı uygun olan borsalardan da alım yapabilmektedir. 2018 yılı itibariyle TMO tarafından hububat alımlarında izlenecek politikalar aşağıda belirtildiği gibidir (TMO, 2018):

Borsalarda Alım İşlemlerinde Önemli Noktalar:
TMO; Ankara, Bandırma, Boğazlıyan,

Erzurum, Eskişehir, Haymana, Karaman, Karapınar, Kırklareli, Konya, Polatlı ve Yerköy olmak üzere toplam 12 noktada borsa üzerinden alım yapacaktır. Borsalarda yapılan alımların protokol imzalanan lisanslı depoya teslim edilmesi durumunda, borsada yapılan analiz ile yetkili sınıflandırıcı tarafından yapılan analiz arasında ihtilaf oluşması hâlinde, yetkili sınıflandırıcının analizi geçerli olacaktır. Borsalarda alımlar, ÇKS’de kayıtlı üreticilerden yapılacak olup bu husus borsalarda duyurulacaktır. ÇKS’ye kayıtlı üreticilerden, ÇKS belgesindeki üretim miktarı kadar alım yapılacaktır. Satış için borsaya gelen vasıtalarından borsa görevlilerince numune alınacak ve analizler bu numuneden yapılacaktır. Alınan numunelerin analizi, borsa laboratuvarında yapılacak ve analiz sonucuna göre baremler çerçevesinde fiyat verilecektir. Borsada yapılan analize göre barem uygulanacak olup fiyatların TMO fiyatının altına düştüğü noktada fiyat açıklanacaktır. Borsada oluşan fiyat, TMO fiyatından yüksek ise TMO eksper fiyat açıklamayacak; talep gelmesi hâlinde fiyat açıklayacaktır.

Emanet Alım İşlemlerinde Önemli Noktalar:

TMO tarafından emanet alımlar randevu ile yapılmakta olup ÇKS’ye kayıtlı olanlara ve olmayanlara ayrı şekilde uygulanmaktadır. Buğday, arpa, çavdar, tritikale ve yulafta alım fiyatları üzerinden emanet alım yapılacaktır. Canlı haşere ihtiva eden ürünler ile ithal ürünler kesinlikle alınmayacaktır. İlaçlanmış ürünler, fumigasyon belgesi varsa alım işlemine tabi tutulacaktır. Talep edilmesi hâlinde; aynı depoda muhafaza edilen ve fiyatları eşit olan ürünler, gün içerisinde birleştirilerek tek makbuz senedi düzenlenebilecektir. Emanetteki ürünlere ilişkin depo kira ücreti hesaplamasında emanete bırakılan ürünler için depoya giriş tarihinden çıkış tarihine kadar olan süre baz

alınacaktır. Emanete bırakılan ürünler bir aydan önce iade edilmeyecektir. Emanet alımlar, 7 Eylül 2018 tarihine kadar devam edecektir. Emanetteki ürünler, en son 30 Nisan 2019 tarihine kadar depolanacaktır. Emanet ürünün iadesi talep edildiğinde, ürün sahibi tarafından emanet ürün bırakılan iş yerine bir gün önceden yazılı olarak müracaat edilecek olup ürün iade işlemi yazılı başvurudan bir gün sonra başlayacaktır.

Peşin Alım Temel Esasları ve BAREM Uygulamaları:

Alımlar randevu ile yapılacaktır. TMO'ya yapılacak ürün teslimatı sadece ürün sahipleri tarafından yapılacaktır. TMO'ya ürün getirenler dışındaki üçüncü şahıslara protein cihazıyla analiz, kesinlikle yapılmayacaktır. 2018 döneminde de ÇKS belgesi olan kesimlerden boşaltma ücreti alınmayacaktır.

Alımlar, Hububat Satın Alım Şartları ve Hububat Alım Baremlerine göre yapılacaktır.

Anadolu Kırmızı ve Beyaz Sert Ekmeklik Buğdaylar ile Diğer Kırmızı ve Beyaz Ekmeklik Buğdaylarda kendi içerisinde 4 olan alım grubu sayısı 3'e düşürülmüş, arpa, çavdar/tritikale ve yulaf ürünlerinde ise asgari fiyatlı alım grupları kaldırılmıştır. Canlı haşere (ambar zararlısı) ihtiva eden ürünler kesinlikle alınmayacaktır. İlaçlanmış ürünler, fumigasyon belgesi varsa alım işlemine tabi tutulacaktır. 2018 buğday alım bareminde Destan ve Delebrad-2 çeşidi ekmeklik buğdaylar 1220 Anadolu Kırmızı Sert Buğdaylar grubuna, Tigre çeşidi ekmeklik buğday ise 1210 Anadolu Beyaz Sert Ekmeklik Buğdaylar grubuna dahil edilmiştir. Asgari alım fiyatı, garanti fiyattır. Örneğin; ekmeklik buğday alımında, ürün hadleri barem sınırları içerisinde kalıyor ve ürün fiyatı asgari alım fiyatının altında oluşuyorsa asgari alım fiyatı ile kendi kodundan alım yapılacaktır (TMO, 2018).

EK TABLOLAR

Ek Tablo 1-Dünya Buğday Arz, Kullanım ve Ticareti (Milyon Ton): 2015/2016-2017/2018

	Arz			Toplam	Kullanım			Toplam	Stok/kullanım	
	Başlangıç stokları	Üretim	İthalat	Arz	Yurtiçi	İhracat	Kullanım	Bitiş stokları	orani	%
	2015/16									
Dünya	217,75	735,30	170,06	1.123,11	136,39	709,08	172,84	881,93	241,1	27,35
Başlıca ihracatçı ülkeler	49,74	277,77	10,64	338,14	10,74	182,71	103,69	286,39	51,75	18,07
ABD	20,48	56,12	3,07	79,66	4,06	31,94	21,17	53,11	26,55	49,99
Arjantin	4,80	11,30	0,01	16,12	0,20	5,90	6,12	15,50	0,62	3,97
Avustralya	4,67	22,28	0,15	27,10	3,70	7,13	16,12	23,25	3,85	16,54
Kanada	7,09	27,59	0,49	35,18	2,72	7,89	22,11	30,00	5,18	17,26
AB-27	12,70	160,48	6,92	180,09	0,06	129,85	34,69	164,54	15,56	9,46
Başlıca İthalatçı ülkeler	116,29	223,91	88,03	428,23	28,76	279,47	10,22	289,69	143,72	49,61
Brezilya	0,87	5,54	6,75	13,16	0,50	11,10	1,06	12,16	1,00	8,19
Çin	76,11	130,19	3,48	209,77	10,50	117,00	0,73	117,73	97,04	82,43
Orta Doğu	18,47	42,91	24,50	85,88	6,65	60,11	6,08	66,19	19,87	30,02
Kuzey Afrika	13,21	19,98	27,80	60,99	2,28	43,67	0,70	44,36	16,63	37,48
Pakistan	3,71	25,10	0,02	28,83	0,80	24,40	0,60	25,00	3,83	15,32
Güneydoğu Asya	3,92	0,20	25,49	29,61	8,04	23,20	1,06	24,25	5,35	22,08
Diğer bazı ithalatçı ülkeler	32,47	188,60	1,38	222,45	25,40	144,65	51,70	196,36	26,09	13,29
Hindistan	17,22	86,53	0,47	104,22	4,20	88,55	1,13	89,68	14,54	16,21
Rusya	6,29	61,04	0,82	68,15	14,00	37,00	25,54	62,54	5,61	8,97
Kazakistan	3,28	13,75	0,07	17,10	2,10	6,90	7,60	14,50	2,60	17,92
Ukrayna	5,68	27,27	0,03	32,98	5,10	12,20	17,43	29,63	3,35	11,30
	2016/17									
Dünya	241,19	753,31	179,39	1.173,89	147,07	736,38	181,68	918,06	255,83	27,87
Başlıca ihracatçı ülkeler	51,77	290,99	9,13	351,88	70,31	184,02	97,74	281,76	56,05	19,89
ABD	26,55	62,86	3,22	92,63	4,20	31,68	28,72	60,39	32,23	53,37
Arjantin	0,62	17,50	0,01	18,12	0,10	5,80	0,01	5,81	0,32	5,52
Avustralya	3,85	33,50	0,15	37,50	4,30	7,75	23,20	30,95	6,55	21,15
Kanada	5,20	31,70	0,48	37,38	5,21	10,29	18,50	28,79	6,50	22,57
AB-27	15,56	145,43	5,28	166,26	56,50	128,50	27,31	155,81	10,45	6,71
Başlıca İthalatçı ülkeler	143,72	215,33	91,16	450,20	35,83	285,98	10,45	296,43	153,74	51,86
Brezilya	1,00	6,73	7,10	14,83	0,80	11,90	0,70	12,60	2,23	17,67
Çin	97,04	128,85	4,41	230,30	16,50	118,50	0,75	119,25	111,06	93,13
Orta Doğu	19,87	39,89	23,45	83,21	6,17	60,54	6,71	67,25	15,96	23,74
Kuzey Afrika	16,63	14,08	28,36	59,07	2,28	44,77	0,63	45,40	13,66	30,09
Pakistan	3,83	25,60	0,03	29,46	0,80	24,50	0,60	25,10	4,33	17,26
Güneydoğu Asya	5,35	0,18	27,81	33,34	9,29	25,78	1,06	26,84	6,51	24,24
Diğer bazı ithalatçı ülkeler	26,10	114,40	6,52	147,02	27,40	154,70	53,23	207,93	26,00	12,50
Hindistan	14,54	0,09	5,90	20,52	4,70	97,50	0,52	98,02	9,42	9,61
Rusya	5,61	72,53	0,50	78,64	17,00	40,00	27,80	67,80	10,84	15,98
Kazakistan	2,60	14,99	0,08	17,66	2,10	6,90	6,80	13,70	3,96	28,93
Ukrayna	3,35	26,80	0,04	30,19	3,60	10,30	18,11	28,41	1,78	6,27

Ek Tablo 1-Dünya Buğday Arz, Kullanım ve Ticareti (Milyon Ton): 2015/2016-2017/2018a/ (devamı)

	Arz			Toplam Arz	Kullanım			Toplam Kullanım	Bitiş stokları	Stok/kullanım oranı
	Başlangıç stokları	Üretim	İthalat		Yurtiçi	İhracat				
2017/18										
Dünya	252,60	758,79	181,75	1.193,14	144,57	742,50	182,03	924,53	268,89	29,08
Başlıca ihracatçı ülkeler	54,36	268,47	10,38	333,21	66,72	180,15	101,17	281,32	51,92	18,46
ABD	32,13	47,37	4,22	83,72	2,72	30,40	25,17	55,57	28,18	50,71
Arjantin	0,25	18,00	0,01	18,26	0,10	5,50	12,50	18,00	0,26	1,44
Avustralya	4,37	21,50	0,15	26,02	3,40	6,80	16,00	22,80	3,22	14,12
Kanada	6,84	30,00	0,50	37,34	3,50	8,70	22,50	31,20	6,14	19,68
AB-27	10,77	151,60	5,50	167,87	57,00	128,75	25,00	153,75	14,12	9,18
Başlıca İthalatçı ülkeler	50,22	198,10	85,13	333,45	30,93	264,89	5,55	270,44	163,02	60,28
Brezilya	2,26	4,26	7,80	14,32	0,50	12,10	0,60	12,70	1,62	12,76
Çin	11,05	129,77	4,00	144,82	13,50	117,00	1,00	118,00	126,82	107,47
Orta Doğu	13,03	19,42	18,25	50,70	5,36	40,57	0,94	41,51	9,19	22,14
Kuzey Afrika	13,92	18,15	27,85	59,92	2,18	45,08	0,74	45,82	14,11	30,79
Pakistan	4,35	26,50	0,03	30,88	1,00	25,00	1,20	26,20	4,68	17,86
Güneydoğu Asya	5,61	0,00	27,20	32,81	8,39	25,14	1,07	26,21	6,60	25,18
Diğer bazı ithalatçı ülkeler	25,76	225,28	2,08	253,12	32,10	159,80	62,70	222,50	30,63	13,77
Hindistan	9,80	98,51	1,50	109,81	5,00	98,00	0,50	98,50	11,31	11,48
Rusya	10,83	84,99	0,50	96,32	21,50	45,00	37,50	82,50	13,82	16,75
Kazakistan	3,36	14,80	0,05	18,21	2,10	6,90	7,50	14,40	3,82	26,53
Ukrayna	1,77	26,98	0,03	28,78	3,50	9,90	17,20	27,10	1,68	6,20

Kaynak: USDA

Ek Tablo 2 - Türkiye'de Buğday Arz ve Kullanımı (2015/2016-2016/2017)

	2015/2016	2016/2017
	Durum	Tahmin
	Bin Ha	Bin Ha
Ekilen Alan	7.867*	7.672*
	Kg/Ha	Kg/Ha
Verim (Üretim/Ekilen alan)	2.873	2.685
	Bin Ton	Bin Ton
ARZ		
Üretim	22.600*	20.600*
Kayıp ve ziyan	1.243*	1.133*
Net üretim	21.357	19.467
İthalat	4.029	4.364
Başlangıç stokları	4.571	6.390
Toplam arz	29.957	30.221
KULLANIM		
Toplam yurtiçi kullanım	18.158	18.176
Gıda	14.399	14.490
Tohum	1.416*	1.381
Yem	2.343	2.305
İhracat	4.772	5.001
Buğday	53	27
Buğday ürünleri	4.719	4.974
Toplam kullanım	23.567	23.814
Bitiş Stokları	6.390	6.407
Stok-kullanım oranı	% 27,1	% 26,9

Kaynak: *TÜİK verilerinden TEPGE hesaplamaları

Ek Tablo 3 - Türkiye Makarnalık Buğday Arz ve Kullanımı (2015/2016-2016/2017)

	2015/2016	2016/2017
	Durum	Tahmin
	Bin Ha	Bin Ha
Ekilen Alan	1.274*	1.230*
	Bin Ton	Bin Ton
ARZ		
Üretim	4.100*	3.620*
Kayıp	225*	199
Net Üretim	3.875	3.421
İthalat	282	635
Makarnalık buğday	277	631
Makarnalık buğday ürünleri	5	4
Başlangıç stokları	1.802	2.488
Toplam arz	5.959	6.544
KULLANIM		
Tohum	273	230
Makarna	555	466
Bulgur	1.125	946
İrmik	188	158
Un	512	430
Toplam Yurtiçi kullanım	2.654*	2230
İhracat	817	978
Makarnalık buğday	33	16
Makarnalık buğday ürünleri	784	962
Toplam kullanım	3.471	3.208
Bitiş Stokları	2.488	3.336
Stok-kullanım oranı	% 71,7	% 104,0

Kaynak: *TÜİK verilerinden TEPGE hesaplamaları

Ek Tablo 4 - Türkiye'de Aylar İtibariyle Buğday ve Buğday Ürünleri İhracatı: 2013/14 - 2016/17 (Ton)

Ürünler	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Toplam
2013/2014													
Buğday	196.279	0	1.020	13.068	6.163	5.543	654	0	2	0	50	53	222.832
Buğday Unu	125.196	188.694	163.863	198.537	234.976	226.624	245.486	238.197	195.610	169.875	176.637	215.195	2.378.890
Makarna	55.660	63.467	47.746	57.218	51.498	63.075	61.138	72.104	61.065	60.939	70.424	62.120	726.454
Bulgur, İrmik vb.	3.239	2.836	2.372	1.574	1.986	1.243	1.312	1.468	1.487	1.315	3.050	2.851	24.733
Büsküvi, Gofret vb.	23.185	24.038	25.799	31.701	32.917	39.833	43.607	36.279	38.254	35.476	36.813	30.553	398.456
Nişasta ve Maltlar	9	11	15	3	4	36	27	7	5	6	2	11	137
TOPLAM	403.568	279.047	240.816	302.101	327.544	336.354	352.224	348.055	296.424	267.611	286.976	310.783	3.751.502
2014/2015													
Buğday	1.305	2.252	8.804	14.458	26.573	10.316	4.758	14.251	1.561	755	13	385	85.431
Buğday Unu	153.575	158.564	207.893	194.012	189.591	197.963	170.794	147.508	150.421	205.254	218.048	254.914	2.248.537
Makarna	61.329	59.198	55.824	64.786	55.987	53.802	57.706	49.191	46.568	51.692	53.576	54.284	663.944
Bulgur, İrmik vb.	2.934	2.892	2.283	2.439	1.481	1.971	4.174	4.370	3.589	4.154	3.494	4.013	37.792
Büsküvi, Gofret vb.	22.137	21.442	31.219	34.972	38.297	39.210	44.535	32.957	32.137	38.079	33.713	26.809	395.506
Nişasta ve Maltlar	7	6	3	6	3	7	9	6	7	7	5	9	74
TOPLAM	241.287	244.354	306.026	310.672	311.932	303.269	281.976	248.284	234.282	299.939	308.849	340.413	3.431.284
2015/2016													
Buğday	261	613	18.635	7.003	12.718	12.091	512	3	700	300	0	500	53.336
Buğday Unu	207.531	223.666	267.742	222.689	368.382	287.158	243.203	248.009	349.590	288.604	249.111	302.688	3.258.374
Makarna	63.439	56.270	52.115	51.070	60.505	61.965	71.430	56.358	62.332	77.173	67.556	66.203	746.416
Bulgur, İrmik vb.	4.475	2.848	2.321	2.761	2.184	1.812	2.805	2.068	4.524	4.979	3.532	4.323	38.631
Büsküvi, Gofret vb.	27.800	29.443	31.339	29.225	41.240	41.867	309.324	29.178	36.131	37.828	33.223	28.904	675.500
Nişasta ve Maltlar	12	3	6	5	4	6	5	7	9	11	12	9	91
TOPLAM	303.518	312.843	372.158	312.754	485.033	404.899	627.279	335.623	453.285	408.895	353.434	402.627	4.772.348
2016/2017													
Buğday	2	3.837	2.449	8.793	5.790	1.311	2.817	462	344	516	317	141	26.779
Buğday Unu	243.801	240.754	387.423	304.075	336.916	289.703	292.015	288.466	289.332	344.204	260.391	303.052	3.580.134
Makarna	83.943	61.896	83.091	70.984	69.145	68.877	63.813	74.650	71.630	87.678	85.455	96.809	917.971
Bulgur, İrmik vb.	3.653	2.099	2.065	2.275	3.595	3.846	4.019	3.285	3.775	5.312	6.440	4.242	44.605
Büsküvi, Gofret vb.	30.580	21.508	33.972	32.430	40.564	42.871	41.004	38.034	39.157	41.104	36.690	33.109	431.022
Nişasta ve Maltlar	6	6	8	15	6	8	17	14	17	4	15	16	133
TOPLAM	361.985	330.101	509.008	418.572	456.016	406.617	403.685	404.911	404.254	478.819	389.307	437.369	5.000.644

Kaynak: TÜİK

Ek Tablo 5 – Türkiye’de Aylar İtibariyle Buğday ve Buğday Ürünleri İhracatı (Buğday Eşdeğeri*): 2013/14-2016/17 (Ton)

2013/2014													
Buğday	196.279	0	1.020	13.068	6.163	5.543	654	0	2	0	50	53	222.832
Buğday Unu	173.897	262.095	227.605	326.382	314.781	340.980	330.856	271.702	235.956	245.349	298.907	246.560	3.275.070
Makarna	66.070	75.096	56.892	68.695	61.418	74.789	73.093	85.823	73.023	72.544	83.903	73.791	865.136
Bulgur, İrmik vb.	3.599	3.150	2.636	1.749	2.207	1.380	1.458	1.631	1.652	1.460	3.389	3.168	27.478
Büsküvi, Gofret vb.	24.295	25.197	27.186	33.468	34.736	41.961	46.157	38.246	40.346	37.440	38.857	32.032	419.920
Nişasta ve Maltlar	13	17	23	5	6	52	40	10	8	9	4	16	202
TOPLAM	464.153	365.556	315.361	443.366	419.309	464.706	452.258	397.412	350.986	356.802	425.109	355.619	4.810.637
2014/2015													
Buğday	1.305	2.252	8.804	14.458	26.573	10.316	4.758	14.251	1.561	755	13	385	85.431
Buğday Unu	213.315	220.245	288.763	269.482	263.342	274.971	237.233	204.889	208.934	285.093	302.869	354.075	3.123.214
Makarna	72.874	70.672	66.675	76.094	66.364	63.554	69.146	59.611	56.419	62.975	64.867	65.345	794.594
Bulgur, İrmik vb.	3.259	3.212	2.536	2.710	1.646	2.190	4.637	4.855	3.987	4.615	3.882	4.458	41.987
Büsküvi, Gofret vb.	1.367	1.044	1.043	1.501	1.280	1.058	1.432	1.048	1.473	1.606	1.522	1.701	16.075
Nişasta ve Maltlar	10	9	5	8	5	10	13	8	10	10	7	13	109
TOPLAM	292.130	297.435	367.826	364.253	359.210	352.098	317.220	284.663	272.384	355.054	373.160	425.977	4.061.409
2015/2016													
Buğday	261	613	18.635	7.003	12.718	12.091	512	3	700	300	0	500	53.336
Buğday Unu	288.260	310.672	371.894	309.316	511.683	398.862	337.809	344.484	485.576	400.868	346.015	420.434	4.525.873
Makarna	76.820	67.657	62.415	61.791	72.861	74.994	87.135	68.506	75.374	93.754	81.683	79.741	902.729
Bulgur, İrmik vb.	4.972	3.165	2.579	3.068	2.426	2.013	3.116	2.297	5.026	5.532	3.924	4.802	42.919
Büsküvi, Gofret vb.	28.953	30.661	32.706	30.414	43.100	43.686	39.963	30.385	37.705	39.416	34.470	29.838	421.299
Nişasta ve Maltlar	18	5	9	8	6	9	8	11	13	16	18	13	134
TOPLAM	399.285	412.773	488.237	411.599	642.794	531.655	468.542	445.687	604.393	539.885	466.110	535.329	5.946.289
2016/2017													
Buğday	2	3.837	2.449	8.793	5.790	1.311	2.817	462	344	516	317	141	26.779
Buğday Unu	338.639	334.403	538.130	422.356	467.976	402.397	405.608	400.678	401.877	478.094	361.682	420.938	4.972.779
Makarna	101.372	75.317	100.780	86.157	83.499	83.593	77.360	90.166	86.387	105.412	102.469	116.755	1.109.265
Bulgur, İrmik vb.	4.058	2.332	2.295	2.527	3.994	4.273	4.465	3.649	4.193	5.902	7.155	4.713	49.556
Büsküvi, Gofret vb.	31.667	22.303	35.267	33.675	42.207	44.808	42.829	39.688	40.944	42.920	38.265	34.423	448.996
Nişasta ve Maltlar	9	9	12	22	9	12	24	21	25	7	22	23	195
TOPLAM	475.748	438.200	678.932	553.530	603.474	536.395	533.103	534.663	533.771	632.850	509.910	576.993	6.607.570

Kaynak: TÜİK

* Buğday eşdeğerleri, Ek Tablo 26’da belirtilen dönüşüm katsayıları kullanılarak hesaplanmıştır.

Ek Tablo 6 Türkiye'nin Ülkelere Göre Buğday İhracatı (Ton) 2013/14 – 2016/17

	2013	2014	2015	2016	2017
Irak	24.990	30.642	16.178	20.747	13.614
Hollanda	9.809	0	0	0	13.500
İtalya	0	28.782	42.149	0	6.023
Belçika	0	340	2.010	0	4.012
Güney Kore	49.045	1.776	3.274	2.498	2.700
İsviçre	0	0	2.316	0	653
KKTC	3.460	3.023	149	2.161	535
Sudan	1	0	0	0	500
Azerbaycan	715	455	71	486	266
Suriye	0	445	75	0	64
Suudi Arabistan	0	0	0	0	62
Bulgaristan	0	20	0	0	44
Diğer Ülkeler	187.113	3.091	2.576	611	40
TOPLAM	275.132	68.572	68.798	26.503	42.014

Kaynak: TÜİK

Buğday**TEPGE****Ek Tablo 7 - Türkiye'nin Buğday İhracatında Ülkelerin Payları: 2013-2017 (Takvim Yılı) (%)**

	2013	2014	2015	2016	2017
Irak	9,1	44,7	23,5	78,3	32,4
Hollanda	3,6	0,0	0,0	0,0	32,1
İtalya	0,0	42,0	61,3	0,0	14,3
Belçika	0,0	0,5	2,9	0,0	9,6
Güney Kore	17,8	2,6	4,8	9,4	6,4
İsviçre	0,0	0,0	3,4	0,0	1,6
KKTC	1,3	4,4	0,2	8,2	1,3
Sudan	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2
Azerbaycan	0,3	0,7	0,1	1,8	0,6
Suriye	0,0	0,6	0,1	0,0	0,2
Suudi Arabistan	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Bulgaristan	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Diğer Ülkeler	68,0	4,5	3,7	2,3	0,1
TOPLAM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: TÜİK verilerinden TEPGE hesaplamaları

Ek Tablo 8 – Türkiye'nin Ülkelere Göre Buğday Unu İhracatı: 2013-2017 (Takvim Yılı) (%)

	2013	2014	2015	2016	2017
Irak	468.481	476.648	444.150	492.557	579.376
Suriye	86.313	101.272	77.127	99.030	74.905
Sudan	18.745	35.171	148.543	165.885	62.890
Angola	43.296	49.463	55.258	41.224	42.227
Somali	7.064	2.893	1.338	15.590	26.409
Benin	14.728	17.624	18.729	23.731	24.755
Madagaskar	17.603	11.057	17.999	27.134	23.106
Filipinler	60.355	51.389	37.639	27.418	17.669
Venezuela	0	0	0	198	13.053
Gana	16.629	12.118	9.867	11.425	12.857
Çin	0	84	5.114	11.513	12.616
Yemen	3.049	2.994	28.458	19.661	12.127
İsrail	12.723	24.434	23.280	13.341	11.815
Haiti	5.266	5.295	4.584	7.099	11.708
Eritre	0	0	0	3.185	10.269
Lübnan	5.894	4.698	9.977	7.785	9.816
Gambiya	14.399	23	0	15	9.741
Cibuti	7.019	8.855	8.254	7.158	7.683
Sierra Leone	10.979	9.206	9.092	5.837	7.394
Kongo	0	277	495	1.072	7.175
Tayland	13.654	7.542	8.796	7.085	5.966
Küba	0	5.699	0	2.501	5.874
Filistin	16.718	12.180	4.852	3.640	4.898
Ekvator Ginesi	574	1.914	3.369	4.200	4.480
Maldivler	260	261	2.570	4.363	4.313
Tanzanya	5.352	2.847	2.347	2.672	4.229
Endonezya	22.156	19.215	8.643	20.864	3.643
Diğer Ülkeler	95.351	68.077	48.109	51.901	41.798
TOPLAM	946.605	931.232	978.591	1.078.085	1.052.794

Kaynak: TÜİK

Ek Tablo 9 - Türkiye'nin Buğday Unu İhracatında Ülkelerin Payları: 2013-2017 (Takvim yılı) (%)

	2013	2014	2015	2016	2017
Irak	49,5	51,2	45,4	45,7	55,0
Suriye	9,1	10,9	7,9	9,2	7,1
Sudan	2,0	3,8	15,2	15,4	6,0
Angola	4,6	5,3	5,6	3,8	4,0
Somali	0,7	0,3	0,1	1,4	2,5
Benin	1,6	1,9	1,9	2,2	2,4
Madagaskar	1,9	1,2	1,8	2,5	2,2
Filipinler	6,4	5,5	3,8	2,5	1,7
Venezuela	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2
Gana	1,8	1,3	1,0	1,1	1,2
Çin	0,0	0,0	0,5	1,1	1,2
Yemen	0,3	0,3	2,9	1,8	1,2
İsrail	1,3	2,6	2,4	1,2	1,1
Haiti	0,6	0,6	0,5	0,7	1,1
Eritre	0,0	0,0	0,0	0,3	1,0
Lübnan	0,6	0,5	1,0	0,7	0,9
Gambiya	1,5	0,0	0,0	0,0	0,9
Cibuti	0,7	1,0	0,8	0,7	0,7
Sierra Leone	1,2	1,0	0,9	0,5	0,7
Kongo	0,0	0,0	0,1	0,1	0,7
Tayland	1,4	0,8	0,9	0,7	0,6
Küba	0,0	0,6	0,0	0,2	0,6
Filistin	1,8	1,3	0,5	0,3	0,5
Ekvator Ginesi	0,1	0,2	0,3	0,4	0,4
Maldivler	0,0	0,0	0,3	0,4	0,4
Tanzanya	0,6	0,3	0,2	0,2	0,4
Endonezya	2,3	2,1	0,9	1,9	0,3
Diğer Ülkeler	10,1	7,3	4,9	4,8	4,0
TOPLAM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: TÜİK verilerinden TEPGE hesaplamaları

Ek Tablo 10 - Türkiye'nin Ülkelere Göre Makarna İhracatı: 2013-2017 (Takvim yılı) (Ton)

	2013	2014	2015	2016	2017
Angola	77.445	97.982	68.649	73.088	136.146
Benin	112.668	75.841	75.634	109.299	113.839
Somali	19.094	18.970	40.432	77.140	105.279
Togo	34.633	39.790	42.831	37.806	61.711
Irak	41.317	56.650	53.014	53.632	59.651
Japonya	25.139	29.297	37.085	50.192	50.340
Gana	8.907	7.671	14.423	26.429	49.183
Cibuti	20.373	24.339	30.672	36.925	42.508
Libya	47.382	20.433	761	6.813	34.856
Nijer	29.740	16.253	16.119	11.286	28.502
Venezuela	10.379	7.350	0	2.863	21.674
Kenya	3.830	3.445	6.864	15.803	18.311
Suriye	20.777	57.611	31.080	12.961	15.848
Kanada	1.265	3.037	7.766	13.334	15.788
Kongo	20.567	20.542	11.726	23.380	15.619
Kamerun	20.107	21.273	24.204	15.849	14.633
Senegal	3.292	5.945	14.301	32.467	14.240
İsrail	13.567	13.308	10.310	15.454	13.280
Almanya	8.755	9.032	9.767	10.441	11.347
Lübnan	10.304	18.126	13.940	9.789	11.268
Haiti	4.263	5.752	4.724	8.137	11.204
ABD	2.908	3.034	4.163	7.552	9.555
Diğer Ülkeler	156.499	179.603	153.644	180.731	200.622
TOPLAM	693.212	735.286	672.105	831.370	1.055.405

Kaynak: TÜİK

Ek Tablo 11 - Türkiye'nin Makarna İhracatında Ülkelerin Payları: 2013-2017 (Takvim yılı) (%)

	2013	2014	2015	2016	2017
Angola	11,2	13,3	10,2	8,8	12,9
Benin	16,3	10,3	11,3	13,1	10,8
Somali	2,8	2,6	6,0	9,3	10,0
Togo	5,0	5,4	6,4	4,5	5,8
Irak	6,0	7,7	7,9	6,5	5,7
Japonya	3,6	4,0	5,5	6,0	4,8
Gana	1,3	1,0	2,1	3,2	4,7
Cibuti	2,9	3,3	4,6	4,4	4,0
Libya	6,8	2,8	0,1	0,8	3,3
Nijer	4,3	2,2	2,4	1,4	2,7
Venezuela	1,5	1,0	0,0	0,3	2,1
Kenya	0,6	0,5	1,0	1,9	1,7
Suriye	3,0	7,8	4,6	1,6	1,5
Kanada	0,2	0,4	1,2	1,6	1,5
Kongo	3,0	2,8	1,7	2,8	1,5
Kamerun	2,9	2,9	3,6	1,9	1,4
Senegal	0,5	0,8	2,1	3,9	1,3
İsrail	2,0	1,8	1,5	1,9	1,3
Almanya	1,3	1,2	1,5	1,3	1,1
Lübnan	1,5	2,5	2,1	1,2	1,1
Haiti	0,6	0,8	0,7	1,0	1,1
ABD	0,4	0,4	0,6	0,9	0,9
Diğer Ülkeler	22,6	24,4	22,9	21,7	19,0
TOPLAM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: TÜİK verilerinden TEPGE hesaplamaları

Ek Tablo 12 - Türkiye'nin Ülkelere Göre Bisküvi-Kek-Ekmekçi Ürünleri İhracatı: 2013-2017 (Takvim yılı) (Ton)

	2013	2014	2015	2016	2017
Irak	129.116	39.520	39.011	43.054	49.004
Suriye	21.475	14.538	10.451	6.342	8.638
Yemen	20.142	8.798	8.351	6.945	7.741
Almanya	10.577	3.772	5.233	6.107	5.906
Suudi Arabistan	14.678	6.092	7.784	6.649	5.400
Romanya	9.398	4.717	4.573	4.157	4.607
İsrail	9.324	3.369	3.667	4.531	4.348
Lübnan	9.727	3.483	3.270	3.152	3.840
Filistin	8.300	2.841	3.003	2.398	3.161
Azerbaycan	10.569	3.332	3.295	2.029	2.890
Libya	17.290	8.485	9.213	3.104	2.151
Makedonya	3.218	1.326	1.379	1.490	1.596
Senegal	1.894	586	716	1.202	1.517
Kuzey Kıbrıs Türk Cum.	3.143	933	1.055	1.185	1.376
Ürdün	7.207	1.987	1.669	1.847	1.244
Arnavutluk	7.910	2.059	1.203	1.372	1.238
Bulgaristan	4.935	2.042	1.478	1.127	1.224
İran	653	480	755	910	1.162
BAE	2.720	630	1.011	1.371	1.004
Kosova	2.296	906	641	857	956
Güney Afrika Cumhuriyeti	1.063	625	968	577	935
Cibuti	498	383	635	761	815
Fas	2.615	1.030	888	1.224	802
Bosna-Hersek	1.638	692	561	699	797
ABD	4.210	236	378	540	786
Afganistan	409	237	237	416	784
Cezayir	10.402	3.524	3.429	1.896	768
Diğer Ülkeler	61.966	26.239	16.875	15.915	16.606
TOPLAM	377.377	142.863	131.730	121.856	131.297

Kaynak: TÜİK

Ek Tablo 13 - Türkiye'nin Büsküvi-Kek-Ekmekçi Ürünleri İhracatında Ülkelerin Payları: 2003-2012 (Takvim yılı) (%)

	2013	2014	2015	2016	2017
Irak	34,2	27,7	29,6	35,3	37,3
Suriye	5,7	10,2	7,9	5,2	6,6
Yemen	5,3	6,2	6,3	5,7	5,9
Almanya	2,8	2,6	4,0	5,0	4,5
Suudi Arabistan	3,9	4,3	5,9	5,5	4,1
Romanya	2,5	3,3	3,5	3,4	3,5
İsrail	2,5	2,4	2,8	3,7	3,3
Lübnan	2,6	2,4	2,5	2,6	2,9
Filistin	2,2	2,0	2,3	2,0	2,4
Azerbaycan	2,8	2,3	2,5	1,7	2,2
Libya	4,6	5,9	7,0	2,5	1,6
Makedonya	0,9	0,9	1,0	1,2	1,2
Senegal	0,5	0,4	0,5	1,0	1,2
Kuzey Kıbrıs Türk Cum.	0,8	0,7	0,8	1,0	1,0
Ürdün	1,9	1,4	1,3	1,5	0,9
Arnavutluk	2,1	1,4	0,9	1,1	0,9
Bulgaristan	1,3	1,4	1,1	0,9	0,9
İran	0,2	0,3	0,6	0,7	0,9
BAE	0,7	0,4	0,8	1,1	0,8
Kosova	0,6	0,6	0,5	0,7	0,7
Güney Afrika Cumhuriyeti	0,3	0,4	0,7	0,5	0,7
Cibuti	0,1	0,3	0,5	0,6	0,6
Fas	0,7	0,7	0,7	1,0	0,6
Bosna-Hersek	0,4	0,5	0,4	0,6	0,6
ABD	1,1	0,2	0,3	0,4	0,6
Afganistan	0,1	0,2	0,2	0,3	0,6
Cezayir	2,8	2,5	2,6	1,6	0,6
Diğer Ülkeler	16,4	18,4	12,8	13,1	12,6
TOPLAM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: TÜİK verilerinden TEPGE hesaplamaları

Ek Tablo 14- Türkiye'nin Ülkelere Göre Nişasta İhracatı: 2013-2017 (Takvim yılı) (Ton)

	2013	2014	2015	2016	2017
Çorlu Avrupa Serbest Bölgesi	0,0	0,0	0,0	4,0	95,0
Almanya	27,7	33,2	35,4	48,9	42,1
Türkmenistan	2,2	0,0	0,2	0,7	22,6
İngiltere	7,2	9,3	5,9	10,8	7,4
Kuzey Kıbrıs Türk Cum.	1,9	1,7	2,0	2,1	5,3
Irak	2,2	0,0	1,1	0,3	5,3
ABD	4,1	3,6	3,5	4,4	4,9
Avusturya	2,5	2,4	3,3	3,6	4,4
Belçika	0,4	1,2	2,4	2,1	4,2
Kuveyt	0,0	1,0	1,8	1,4	3,6
Suudi Arabistan	0,0	0,0	0,7	0,0	3,0
Fransa	2,6	2,2	2,7	3,4	2,2
BAE	0,0	0,0	2,0	0,2	1,9
Arnavutluk	0,1	0,0	0,0	0,0	1,8
Etiyopya	0,0	0,0	0,0	0,0	1,6
Bursa Serbest Bölgesi	1,5	2,2	2,2	2,7	1,5
Katar	0,0	0,0	0,0	1,3	1,5
İsviçre	0,7	1,5	1,1	0,7	1,4
Somali	0,0	0,0	0,0	0,1	1,0
Hollanda	0,8	2,8	0,9	0,6	1,0
İzmir Serbest Bölgesi	0,7	2,7	1,0	0,0	1,0
Diğer Ülkeler	87,4	9,0	9,4	27,4	4,2
TOPLAM	141,7	72,8	75,4	114,7	216,8

Kaynak: TÜİK

Ek Tablo 15- Türkiye'nin Nişasta İhracatında Ülkelerin Payları: 2003-2012 (Takvim yılı) (%)

	2013	2014	2015	2016	2017
Çorlu Avrupa Serbest Bölgesi	0,0	0,0	0,0	3,5	43,8
Almanya	19,5	45,6	46,9	42,7	19,4
Türkmenistan	1,5	0,0	0,3	0,6	10,4
İngiltere	5,1	12,8	7,8	9,4	3,4
Kuzey Kıbrıs Türk Cum.	1,3	2,4	2,6	1,9	2,5
Irak	1,5	0,0	1,4	0,2	2,4
ABD	2,9	4,9	4,7	3,8	2,2
Avusturya	1,8	3,3	4,4	3,1	2,0
Belçika	0,3	1,7	3,2	1,9	1,9
Kuveyt	0,0	1,4	2,3	1,2	1,7
Suudi Arabistan	0,0	0,0	0,9	0,0	1,4
Fransa	1,8	3,0	3,5	3,0	1,0
BAE	0,0	0,0	2,7	0,1	0,9
Arnavutluk	0,1	0,1	0,0	0,0	0,8
Etiyopya	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7
Bursa Serbest Bölgesi	1,0	3,0	2,9	2,4	0,7
Katar	0,0	0,0	0,0	1,2	0,7
İsviçre	0,5	2,0	1,4	0,6	0,6
Somali	0,0	0,0	0,0	0,1	0,5
Hollanda	0,6	3,9	1,2	0,5	0,5
İzmir Serbest Bölgesi	0,5	3,7	1,3	0,0	0,5
Diğer Ülkeler	61,7	12,4	12,5	23,9	1,9
TOPLAM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: TÜİK verilerinden TEPGE hesaplamaları

Ek Tablo 16- Türkiye'nin Ülkelere Göre Bulgur-İrmik İhracatı: 2013-2017 (Takvim yılı) (Ton)

	2013	2014	2015	2016	2017
Suudi Arabistan	5.398,6	6.214,9	7.766,2	11.043,4	10.816,1
Senegal	1.335,3	1.696,9	8.931,8	3.636,7	9.715,3
Tanzanya	0,0	0,0	2,5	9.360,0	8.590,0
Suriye	865,7	1.451,0	181,8	1.237,3	3.247,9
Kamerun	253,0	0,0	0,5	3.652,1	3.048,3
Angola	0,0	0,0	0,0	0,0	2.688,0
Haiti	0,0	0,2	0,5	2,0	2.400,4
Cibuti	0,0	0,0	0,6	0,0	2.256,0
Umman	0,6	0,0	96,0	0,0	2.112,0
Yemen	1.822,0	1,0	1.585,6	3.375,0	1.944,0
BAE	154,8	1.513,9	397,9	468,2	1.943,2
Kuveyt	1.362,4	1.656,1	1.588,3	1.797,7	1.935,5
Irak	724,4	855,6	1.173,1	1.269,3	1.558,2
Mısır	27,0	2,0	661,0	48,0	1.488,0
Ukrayna	1.412,2	1.461,0	1.164,5	414,0	1.114,5
Madagaskar	0,0	120,0	240,0	0,0	814,5
Liberya	72,6	337,2	606,0	776,4	694,6
İsrail	219,2	624,3	430,9	569,2	593,7
Mersin Serbest Bölgesi	26,4	115,2	220,6	305,0	527,1
Mali	0,0	0,0	555,9	418,8	414,2
Lübnan	283,0	336,0	297,6	251,8	337,9
Kuzey Kıbrıs Türk Cum.	239,0	277,0	215,0	305,3	288,9
ABD	157,0	6.376,8	8.557,3	201,2	230,8
Diğer Ülkeler	13.967,7	5.304,6	4.151,8	1.844,8	1.331,4
TOPLAM	28.320,8	28.343,4	38.825,3	40.976,0	60.090,2

Kaynak: TÜİK

Ek Tablo 17- Türkiye'nin Bulgur-İrmik İhracatında Ülkelerin Payları: 2003-2012 (Takvim yılı) (%)

	2013	2014	2015	2016	2017
Suudi Arabistan	19,1	21,9	20,0	27,0	18,0
Senegal	4,7	6,0	23,0	8,9	16,2
Tanzanya	0,0	0,0	0,0	22,8	14,3
Suriye	3,1	5,1	0,5	3,0	5,4
Kamerun	0,9	0,0	0,0	8,9	5,1
Angola	0,0	0,0	0,0	0,0	4,5
Haiti	0,0	0,0	0,0	0,0	4,0
Cibuti	0,0	0,0	0,0	0,0	3,8
Umman	0,0	0,0	0,2	0,0	3,5
Yemen	6,4	0,0	4,1	8,2	3,2
BAE	0,5	5,3	1,0	1,1	3,2
Kuveyt	4,8	5,8	4,1	4,4	3,2
Irak	2,6	3,0	3,0	3,1	2,6
Mısır	0,1	0,0	1,7	0,1	2,5
Ukrayna	5,0	5,2	3,0	1,0	1,9
Madagaskar	0,0	0,4	0,6	0,0	1,4
Liberya	0,3	1,2	1,6	1,9	1,2
İsrail	0,8	2,2	1,1	1,4	1,0
Mersin Serbest Bölgesi	0,1	0,4	0,6	0,7	0,9
Mali	0,0	0,0	1,4	1,0	0,7
Lübnan	1,0	1,2	0,8	0,6	0,6
Kuzey Kıbrıs Türk Cum.	0,8	1,0	0,6	0,7	0,5
ABD	0,6	22,5	22,0	0,5	0,4
Diğer Ülkeler	49,3	18,7	10,7	4,5	2,2
TOPLAM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: TÜİK verilerinden TEPGE hesaplamaları

Ek Tablo 18 - Türkiye'de Aylar İtibariyle Buğday ve Buğday Ürünleri İthalatı: 2013/14-2016/17 (Ton)

	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Toplam
BUĞDAY													
2013/2014	113.852	298.833	462.792	551.851	347.065	442.905	390.169	307.150	194.339	210.913	374.067	435.297	4.129.233
2014/2015	193.002	212.071	690.763	669.410	583.893	823.789	590.547	579.666	392.652	505.264	243.797	297.695	5.782.550
2015/2016	302.496	185.961	231.635	335.788	419.601	456.126	399.138	210.993	380.783	407.724	411.928	283.693	4.025.867
2016/2017	220.390	284.952	487.917	423.165	391.201	356.392	366.647	246.172	240.256	314.789	360.025	672.402	4.364.307
MAKARNA													
2013/2014	304	275	213	295	247	345	352	406	501	564	370	646	4.519
2014/2015	510	408	458	333	284	398	450	184	281	482	475	372	4.635
2015/2016	369	343	419	211	287	380	340	209	289	429	298	308	3.881
2016/2017	268	232	308	238	247	274	284	314	252	400	377	230	3.426
UN													
2013/2014	1	1	67	0	21	1	0	28	19	271	27	70	507
2014/2015	118	66	1.364	483	113	285	461	13	24	173	263	427	3.789
2015/2016	194	556	429	356	190	280	1.245	1.173	2.495	2.178	2.422	4.902	16.421
2016/2017	6.671	4.029	5.803	7.299	10.302	11.183	9.106	6.197	11.651	7.777	11.585	14.462	106.066
NIŞASTA VE MALTLAR													
2013/2014	437	949	627	773	467	914	681	1.340	630	344	575	971	8.706
2014/2015	1.021	406	1.028	966	801	590	785	690	540	1.534	995	773	10.128
2015/2016	935	581	858	527	699	769	1.031	780	836	1.172	466	840	9.495
2016/2017	980	854	827	864	774	864	885	1.128	1.236	1.294	995	1.324	12.027
BÜSKÜVİ, GOFRET VE DİĞER EKMEKÇİ MAMÜLLER													
2013/2014	1.220	1.378	1.282	1.778	1.232	1.901	1.334	1.109	1.166	1.560	1.200	1.260	16.418
2014/2015	1.548	1.171	1.143	1.663	1.422	1.098	1.570	1.126	1.570	1.742	1.624	1.843	17.519
2015/2016	2.022	1.580	1.560	1.360	1.747	1.905	15.330	1.319	1.706	1.815	1.767	1.350	33.461
2016/2017	1.555	1.263	2.076	2.067	1.887	1.868	2.194	1.978	1.493	1.834	1.313	1.991	21.518

Kaynak: TÜİK

Ek Tablo 19 - Türkiye'de Aylar İtibariyle Buğday ve Buğday Ürünleri İthalatı (Buğday Eşdeğeri*): 2013/14-2016/17 (Ton)

	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Toplam
2013/2014													
Buğday	113.852	298.833	462.792	551.851	347.065	442.905	390.169	307.150	194.339	210.913	374.067	435.297	4.129.233
Buğday Unu	2	1	93	0	30	1	0	39	27	376	37	97	705
Makarna	360	328	255	334	302	416	429	497	602	694	427	784	5.427
Bulgur, İrmik vb.	4	107	7	0	4	0	8	2	0	0	12	0	144
Büsküvi, Gofret vb.	1.074	1.228	1.183	1.605	1.159	1.775	1.188	1.047	1.112	1.445	1.114	1.128	15.058
Nişasta ve Maltlar	643	1.396	922	1.136	687	1.345	1.001	1.971	926	507	845	1.428	12.807
TOPLAM	115.935	301.893	465.251	554.927	349.247	446.442	392.795	310.705	197.006	213.935	376.503	438.735	4.163.374
2014/2015													
Buğday	193.002	212.071	690.763	669.410	583.893	823.789	590.547	579.666	392.652	505.264	243.797	297.695	5.782.550
Buğday Unu	164	92	1.895	671	157	396	640	17	34	241	365	592	5.263
Makarna	616	475	543	406	342	468	530	222	346	589	568	450	5.556
Bulgur, İrmik vb.	7	0	6	9	2	6	0	11	0	1	6	699	746
Büsküvi, Gofret vb.	1.367	1.044	1.043	1.501	1.280	1.058	1.432	1.048	1.473	1.606	1.522	1.701	16.075
Nişasta ve Maltlar	1.502	597	1.512	1.421	1.178	868	1.154	1.015	795	2.256	1.463	1.137	14.898
TOPLAM	196.658	214.280	695.762	673.418	586.852	826.584	594.303	581.980	395.299	509.957	247.721	302.274	5.825.088
2015/2016													
Buğday	302.496	185.961	231.635	335.788	419.601	456.126	399.138	210.993	380.783	407.724	411.928	283.693	4.025.867
Buğday Unu	270	772	597	495	264	388	1.729	1.630	3.466	3.025	3.364	6.809	22.808
Makarna	448	401	503	250	332	446	414	246	343	525	359	376	4.643
Bulgur, İrmik vb.	26	6	0	0	11	2	0	1	0	0	11	0	56
Büsküvi, Gofret vb.	1.887	1.482	1.388	1.238	1.647	1.833	1.810	1.229	1.616	1.660	1.629	1.295	18.714
Nişasta ve Maltlar	1.375	854	1.262	775	1.028	1.131	1.517	1.148	1.230	1.724	686	1.236	13.966
TOPLAM	306.502	189.475	235.384	338.547	422.883	459.926	404.608	215.246	387.438	414.659	417.977	293.409	4.086.055
2016/2017													
Buğday	220.390	284.952	487.917	423.165	391.201	356.392	366.647	246.172	240.256	314.789	360.025	672.402	4.364.307
Buğday Unu	9.266	5.596	8.061	10.138	14.309	15.533	12.648	8.608	16.183	10.802	16.092	20.088	147.326
Makarna	315	283	362	287	293	338	347	374	303	479	460	276	4.117
Bulgur, İrmik vb.	0	0	0	0	0	0	11	0	0	0	0	0	11
Büsküvi, Gofret vb.	1.430	1.115	1.838	1.954	1.715	1.678	2.035	1.777	1.410	1.719	1.274	1.791	19.736
Nişasta ve Maltlar	1.441	1.257	1.217	1.271	1.139	1.271	1.302	1.659	1.819	1.904	1.464	1.948	17.691
TOPLAM	232.842	293.202	499.395	436.816	408.657	375.213	382.990	258.590	259.971	329.693	379.315	696.505	4.553.189

Kaynak: TÜİK

Kaynak: *Buğday Eşdeğerleri TÜİK verilerinden Ek Tablo 26'da belirtilen katsayılar kullanılarak hesaplanmıştır.

Ek Tablo 20 –Dış Ticaret Verilerinde Kullanılan Buğday ve Buğday Ürünleri GTIP Kodları

Gtip	Ürün	Ürün grubu
110811001000	Buğday nişastası (torba içinde)	Nişasta
110811009000	Buğday nişastası (diğer şekilde)	Nişasta
190211000011	Makarna; pişirilmemiş, yumurta, makarnalık buğday unu ve irmiği içeren	Makarna
190211000019	Makarna; pişirilmemiş, yumurta içeren (doldurulmamış) diğer	Makarna
190219100000	Makarna; pişirilmemiş, ekmeklik buğday unu/irmiği içermeyen (doldurulmamış)	Makarna
190219900011	Makarna; pişirilmemiş, sebze olanlar (doldurulmamış)	Makarna
190219900012	Makarna; pişirilmemiş, sade olanlar (doldurulmamış)	Makarna
190219900013	Fenilketonüri hastaları için düşük proteinli makarna	Makarna
190219900019	Makarna; pişirilmemiş (doldurulmamış) diğer	Makarna
190220100000	Makarna (doldurulmuş) balık, yumuşakça, kabuklu hayvan vb. oranı>% 20	Makarna
190220301000	Makarna (doldurulmuş); et ve sakatat oranı > % 20	Makarna
190220309000	Makarna (doldurulmuş); sosis vb. oranı > % 20	Makarna
190220910000	Makarna (pişirilmiş, doldurulmuş, diğer)	Makarna
190220990000	Makarna (doldurulmuş); diğer	Makarna
190230100000	Makarna; kurutulmuş	Makarna
190230900000	Makarna; diğer	Makarna
190240100000	Kuskus; hazırlanmamış	Makarna
190240900000	Kuskus; diğer	Makarna
190510000000	Gevrek ekmek	Bisküvi
190520100000	Zencefilli ekmek vb. (sakkaroz oranı<% 30)	Bisküvi
190520300000	Zencefilli ekmek vb. (% 30 =<sakkaroz oranı<% 50)	Bisküvi
190520900000	Zencefilli ekmek vb. (sakkaroz oranı =>% 50)	Bisküvi
190531110000	Tatlı bisküviler (gofretler çikolata/kakao içeren, ambalajlı=<85 gr)	Bisküvi
190531190000	Tatlı bisküviler (gofretler çikolata/kakao içeren, diğer)	Bisküvi
190531300000	Tatlı bisküviler (katı süt yağı =>% 8)	Bisküvi
190531910000	Çift katlı doldurulmuş bisküviler	Bisküvi
190531990013	Fenilketonüri hastaları için düşük proteinli bisküvi	Bisküvi
190531990019	Diğer tatlı bisküviler	Bisküvi

Ek Tablo 20 – Dış Ticaret Verilerinde Kullanılan Buğday ve Buğday Ürünleri GTIP Kodları (devam)

190532050000	Gofret ve waffle (ağırlık itibariyle % 10'dan fazla su olan)	Bisküvi
190532110000	Gofret ve waffle (çikolata/kakao içeren, ambalajlı=<85 gr)	Bisküvi
190532190000	Waffle ve gofretler (çikolata/kakao içeren, diğer)	Bisküvi
190532910000	Waffle ve gofretler (tuzlanmış)	Bisküvi
190532990011	Fenilketonüri hastaları için düşük proteinli gofret ve waffle	Bisküvi
190532990019	Waffle ve gofretler; diğer	Bisküvi
190540100000	Gevrekler	Bisküvi
190540900000	Kızartılmış ekme ve diğer kızartılmış mamuller	Bisküvi
190590100000	Mayasız ekme (matzos)	Bisküvi
190590200013	Mühür güllacı	Bisküvi
190590200019	Güllaç, pirinç kağıdı benzeri ürünler	Bisküvi
190590300000	Ekmeçi mamulleri; bal, yumurta, peynir/meyvesiz; şeker, katı yağ =<% 5	Bisküvi
190590450000	Bisküviler	Bisküvi
190590550000	Ekmeçi mamulleri; aromalı/tuzlu ürünler	Bisküvi
190590600011	Baklava	Bisküvi
190590600012	Kadayıf	Bisküvi
190590600013	Pasta	Bisküvi
190590600014	Kek	Bisküvi
190590600015	Fenilketonüri hastaları için düşük proteinli kurabiye; ilave tatlandırıcı madde içerenler	Bisküvi
190590600016	Fenilketonüri hastaları için düşük proteinli beze; ilave tatlandırıcı madde içerenler	Bisküvi
190590600019	İlave tatlandırıcı içeren diğer ekmeçi mamullüleri; ilave tatlandırıcı madde içerenler	Bisküvi
190590900011	Şeker hastaları için glüten ekmeği; ilave tatlandırıcı madde içermeyen	Bisküvi
190590900012	Fenilketonüri hastaları için düşük proteinli ekme; ilave tatlandırıcı madde içermeyen	Bisküvi
190590900019	Diğer ekmeçilik mamulleri; ilave tatlandırıcı madde içermeyen	Bisküvi
110311100000	Makarnalık buğdayın (durum buğday) öğütülmesinden elde edilen küçük parçalar ve kaba un	Bulgur-irmik
110311900000	Adi ve kaplıca (kızıl) buğdayın öğütülmesinden elde edilen küçük parçalar ve kaba un	Bulgur-irmik
110100110000	Makarnalık (durum) buğday unu	Un
110100150000	Adi ve kaplıca (kızıl) buğday unu	Un
110100900000	Mahlut unu	Un
100111000000	Makarnalık buğday (durum buğdayı); tohumluk	Buğday ve mahlut

Ek Tablo 20 – Dış Ticaret Verilerinde Kullanılan Buğday ve Buğday Ürünleri GTIP Kodları (devam)

100119000000	Makarnalık buğday (durum buğdayı); tohumluk olmayan	Buğday ve mahlut
100191100000	Kaplıca (kızıl) buğday; tohumluk	Buğday ve mahlut
100191200011	Adi buğday; tohumluk	Buğday ve mahlut
100191200012	Mahlut; tohumluk	Buğday ve mahlut
100191900000	Tohumluk diğer buğdaylar	Buğday ve mahlut
100199000011	Adi buğday; tohumluk olmayan	Buğday ve mahlut
100199000012	Mahlut; tohumluk olmayan	Buğday ve mahlut
100199000013	Kaplıca (kızıl) buğday; tohumluk olmayan	Buğday ve mahlut

Ek Tablo 21 – Türkiye Buğday Fiyatları (TL/kg)

Yıllar	Üretici Fiyatı 1/	AKS Buğday TMO Alım Fiyatı 2/	Makarnalık Buğday TMO Alım Fiyatı 2/	Borsa Fiyatı 3/
2011	0,58	0,61	0,64	0,65
2012	0,60	0,67	0,71	0,67
2013	0,66	0,72	0,77	0,76
2014	0,74	-	-	0,80
2015	0,78	0,86	0,98	0,88
2016	0,80	0,91	1,00	0,97
2017	0,88	0,94	1,00	1,03
2018 4/	0,92	1,05	1,10	1,02

1/ TÜİK

2/ TMO

3/ 2011-2015 yılları arası TMO verileri – 2016-2017 TOBB verileri (Konya Ticaret Borsası, Edirne Ticaret Borsası, Polatlı Ticaret Borsası, Eskişehir Ticaret Borsası ortalama fiyatlarıdır.)

4/ İlk beş aylık fiyatlardır.

Buğday

TEPGE

Ek Tablo 22 - Buğday Ürünlerinin Perakende Fiyatları: 2013/14-2016/17 Piyasa Yılları (TL/kg) (Cari Fiyatlarla)

	Haziran	Temmuz	Agustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	PY Ortalaması	Yıllık Değişim (%)
EKMEK														
2013/14	2,81	2,84	2,85	2,86	2,89	2,90	2,91	3,00	3,06	3,10	3,12	3,16	2,96	35
2014/15	3,21	3,24	3,25	3,26	3,31	3,36	3,37	3,43	3,43	3,42	3,43	3,43	3,34	13
2015/16	3,46	3,48	3,48	3,50	3,52	3,54	3,59	3,66	3,76	3,78	3,80	3,82	3,62	8
2016/17	3,84	3,85	3,86	3,88	3,89	3,89	3,89	3,93	3,97	4,00	4,01	4,07	3,92	8
UN														
2013/14	2,21	2,21	2,21	2,22	2,24	2,27	2,34	2,39	2,44	2,47	2,54	2,58	2,34	37
2014/15	2,60	2,60	2,62	2,62	2,64	2,67	2,68	2,69	2,71	2,69	2,70	2,72	2,66	14
2015/16	2,73	2,73	2,74	2,74	2,75	2,81	2,84	2,87	2,90	2,93	2,96	2,95	2,83	6
2016/17	2,95	2,96	2,94	2,95	2,92	2,93	2,96	3,01	2,99	2,99	3,08	3,10	2,98	5
BULGUR														
2013/14	2,39	2,37	2,37	2,38	2,38	2,40	2,44	2,48	2,57	2,59	2,61	2,63	2,47	11
2014/15	2,63	2,61	2,64	2,66	2,69	2,75	2,79	2,80	2,85	2,88	2,92	2,93	2,76	12
2015/16	2,88	2,88	2,87	2,89	2,89	2,88	2,91	2,95	2,97	2,96	2,97	2,99	2,92	6
2016/17	2,95	2,98	2,97	2,94	2,98	2,98	2,99	3,04	3,09	3,12	3,13	3,12	3,02	4
MAKARNA														
2013/14	2,37	2,31	2,33	2,35	2,38	2,36	2,40	2,47	2,55	2,63	2,66	2,67	2,46	6
2014/15	2,67	2,67	2,72	2,74	2,80	2,85	2,84	2,91	2,94	2,99	3,01	2,99	2,84	16
2015/16	2,89	2,88	2,89	2,88	3,01	3,06	2,97	2,99	3,00	2,96	2,98	3,03	2,96	4
2016/17	2,98	3,04	2,99	2,96	3,09	3,05	3,04	3,05	3,07	3,08	3,14	3,14	3,05	3
BİSKÜVİ														
2013/14	6,13	6,16	6,17	6,16	6,18	6,17	6,20	6,25	6,33	6,39	6,43	6,45	6,25	-2
2014/15	6,52	6,55	6,59	6,61	6,63	6,61	6,62	6,70	6,72	6,75	6,78	6,80	6,66	6
2015/16	6,80	6,83	6,85	6,86	6,89	6,97	7,03	7,08	7,19	7,24	7,27	7,29	7,02	6
2016/17	7,29	7,32	7,33	7,33	7,29	7,30	7,39	7,51	7,54	7,64	7,75	7,77	7,46	6

Kaynak : TÜİK

Ek Tablo 23 - Buğday Ürünlerinin Perakende Fiyatları: 2013/14-2016/17 Piyasa Yılları (TL/kg) (1994 Sabit Fiyatlarıyla)

	Haziran	Temmuz	Agustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	PY Ort.	Değişim (%)
EKMEK														
2013/14	0,0146	0,0147	0,0147	0,0147	0,0146	0,0146	0,0146	0,0147	0,0150	0,0150	0,0149	0,0150	0,0148	25
2014/15	0,0152	0,0153	0,0153	0,0154	0,0153	0,0155	0,0156	0,0157	0,0156	0,0154	0,0152	0,0151	0,0154	4
2015/16	0,0153	0,0154	0,0153	0,0153	0,0151	0,0151	0,0153	0,0153	0,0158	0,0158	0,0158	0,0158	0,0154	0
2016/17	0,0158	0,0157	0,0157	0,0158	0,0156	0,0155	0,0153	0,0151	0,0151	0,0150	0,0149	0,0151	0,0154	0
2013/14	0,0146	0,0147	0,0147	0,0147	0,0146	0,0146	0,0146	0,0147	0,0150	0,0150	0,0149	0,0150	0,0148	25
UN														
2013/14	0,0115	0,0114	0,0114	0,0114	0,0113	0,0114	0,0117	0,0118	0,0119	0,0120	0,0121	0,0123	0,012	27
2014/15	0,0123	0,0123	0,0124	0,0124	0,0122	0,0123	0,0124	0,0123	0,0123	0,0121	0,0120	0,0120	0,012	5
2015/16	0,0121	0,0121	0,0121	0,0120	0,0118	0,0120	0,0121	0,0120	0,0121	0,0123	0,0123	0,0122	0,012	-1
2016/17	0,0121	0,0120	0,0120	0,0120	0,0117	0,0117	0,0116	0,0115	0,0114	0,0112	0,0114	0,0115	0,012	-3
BULGUR														
2013/14	0,0124	0,0122	0,0123	0,0122	0,0120	0,0121	0,0122	0,0122	0,0126	0,0125	0,0125	0,0125	0,0123	3
2014/15	0,0125	0,0123	0,0125	0,0125	0,0125	0,0127	0,0129	0,0129	0,0130	0,0129	0,0129	0,0129	0,0127	3
2015/16	0,0127	0,0127	0,0126	0,0126	0,0124	0,0123	0,0124	0,0123	0,0124	0,0124	0,0123	0,0123	0,0125	-2
2016/17	0,0121	0,0121	0,0121	0,0120	0,0119	0,0119	0,0117	0,0117	0,0117	0,0117	0,0116	0,0115	0,0118	-5
MAKARNA														
2013/14	0,0123	0,0119	0,0120	0,0121	0,0120	0,0119	0,0120	0,0121	0,0125	0,0127	0,0127	0,0127	0,0122	-2
2014/15	0,0126	0,0126	0,0128	0,0129	0,0129	0,0131	0,0132	0,0134	0,0134	0,0135	0,0133	0,0132	0,0131	7
2015/16	0,0128	0,0127	0,0127	0,0126	0,0129	0,0131	0,0127	0,0125	0,0125	0,0124	0,0124	0,0125	0,0127	-3
2016/17	0,0123	0,0124	0,0122	0,0120	0,0124	0,0122	0,0119	0,0117	0,0117	0,0116	0,0116	0,0116	0,0120	-5
BİSKÜVİ														
2013/14	0,0317	0,0318	0,0319	0,0316	0,0311	0,0311	0,0311	0,0308	0,0310	0,0310	0,0307	0,0307	0,0312	-9
2014/15	0,0309	0,0309	0,0311	0,0311	0,0306	0,0305	0,0307	0,0307	0,0306	0,0304	0,0300	0,0299	0,0306	-2
2015/16	0,0301	0,0302	0,0302	0,0300	0,0296	0,0297	0,0300	0,0296	0,0301	0,0303	0,0302	0,0301	0,0300	-2
2016/17	0,0300	0,0298	0,0299	0,0298	0,0292	0,0291	0,0290	0,0288	0,0287	0,0288	0,0288	0,0287	0,0292	-3

Kaynak: TÜİK verilerinden TEPGE Hesaplamaları

Ek Tablo 24 - Buğday Ürünlerinin Perakende Fiyatları: 2013/14-2016/17 Piyasa Yılları (\$/Kg)

	Haziran	Temmuz	Agustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	PY Ortalaması	Değişim (%)
EKMEK														
2013-14	1,48	1,47	1,45	1,41	1,45	1,43	1,41	1,35	1,38	1,40	1,46	1,51	1,43	18
2014-15	1,51	1,53	1,50	1,48	1,46	1,50	1,47	1,47	1,40	1,32	1,29	1,29	1,43	0
2015-16	1,28	1,29	1,22	1,16	1,20	1,23	1,23	1,22	1,28	1,31	1,34	1,30	1,25	-12
2016-17	1,31	1,30	1,30	1,31	1,27	1,19	1,11	1,05	1,08	1,09	1,09	1,14	1,18	-6
UN														
2013-14	1,17	1,14	1,13	1,10	1,12	1,12	1,14	1,08	1,10	1,11	1,19	1,23	1,14	19
2014-15	1,23	1,22	1,21	1,19	1,17	1,19	1,17	1,15	1,10	1,04	1,02	1,03	1,14	0
2015-16	1,01	1,01	0,96	0,91	0,94	0,98	0,97	0,95	0,98	1,01	1,04	1,01	0,98	-14
2016-17	1,01	1,00	0,99	1,00	0,95	0,90	0,85	0,81	0,81	0,81	0,84	0,87	0,89	-9
BULGUR														
2013-14	1,26	1,22	1,21	1,18	1,19	1,19	1,18	1,12	1,16	1,17	1,23	1,25	1,19	-3
2014-15	1,24	1,23	1,22	1,21	1,19	1,23	1,22	1,20	1,16	1,11	1,10	1,11	1,18	-1
2015-16	1,06	1,07	1,01	0,96	0,99	1,00	1,00	0,98	1,01	1,02	1,05	1,02	1,01	-14
2016-17	1,01	1,01	1,00	0,99	0,97	0,91	0,85	0,81	0,84	0,85	0,85	0,87	0,91	-10
MAKARNA														
2013-14	1,25	1,19	1,19	1,16	1,19	1,17	1,16	1,11	1,15	1,18	1,25	1,27	1,19	-8
2014-15	1,26	1,26	1,26	1,24	1,24	1,27	1,24	1,25	1,20	1,16	1,14	1,13	1,21	2
2015-16	1,07	1,07	1,01	0,96	1,03	1,06	1,02	0,99	1,02	1,02	1,05	1,03	1,03	-16
2016-17	1,02	1,03	1,01	1,00	1,00	0,93	0,87	0,82	0,83	0,84	0,86	0,88	0,92	-11
BİSKÜVİ														
2013-14	3,23	3,18	3,15	3,05	3,10	3,05	3,01	2,82	2,85	2,88	3,02	3,08	3,03	-14
2014-15	3,08	3,08	3,05	2,99	2,93	2,95	2,89	2,87	2,73	2,61	2,55	2,56	2,86	-6
2015-16	2,51	2,53	2,40	2,28	2,35	2,42	2,41	2,35	2,44	2,50	2,56	2,49	2,44	-15
2016-17	2,50	2,47	2,47	2,47	2,37	2,23	2,11	2,01	2,05	2,08	2,12	2,18	2,25	-7

Kaynak: TÜİK verilerinden TEAE hesaplamaları

Ek Tablo 25 - Buğday İhraç Fiyatları (\$/Ton): 2005-2017

Yıllar	Arjantin Up River fob	US Hard Red Winter	US Soft Red Winter
2005	130	158	136
2006	158	200	158
2007	247	264	235
2008	281	345	269
2009	219	236	186
2010	252	241	228
2011	307	330	287
2012	296	327	294
2013	328	322	276
2014	304	303	245
2015	226	234	208
2016	195	196	176
2017 Ocak	176	172	200
2017 Şubat	185	180	209
2017 Mart	191	176	200
2017 Nisan	189	173	191
2017 Mayıs	189	175	200
2017 Haziran	190	181	221
2017 Temmuz	193	206	240
2017 Ağustos	190	175	204
2017 Eylül	183	174	210
2017 Ekim	183	178	214
2017 Kasım	180	175	220
2017 Aralık	178	171	218

Kaynak: Fao International Prices

Ek Tablo 26- Buğday Dönüşüm Katsayıları

Grup Kodu	Ürün	Ürün grubu	Dönüşüm katsayıları
110811001000	Buğday nişastası (torba içinde)	Nişasta	1,47
110811009000	Buğday nişastası (diğer şekilde)	Nişasta	1,47
190211000011	Makarna; pişirilmemiş, yumurta, makarnalık buğday unu ve irmiği içeren	Makarna	1,23
190211000019	Makarna; pişirilmemiş, yumurta içeren (doldurulmamış) diğer	Makarna	1,23
190219100000	Makarna; pişirilmemiş, ekmeklik buğday unu/irmiği içermeyen (doldurulmamış)	Makarna	1,23
190219900011	Makarna; pişirilmemiş, sebze olanlar (doldurulmamış)	Makarna	1,23
190219900012	Makarna; pişirilmemiş, sade olanlar (doldurulmamış)	Makarna	1,23
190219900013	Fenilketonüri hastaları için düşük proteinli makarna	Makarna	1,28
190219900019	Makarna; pişirilmemiş (doldurulmamış) diğer	Makarna	1,23
190220100000	Makarna (doldurulmuş) balık, yumuşakça, kabuklu hayvan vb. oranı>% 20	Makarna	1,16
190220301000	Makarna (doldurulmuş); et ve sakatat oranı > % 20	Makarna	1,16
190220309000	Makarna (doldurulmuş); sosis vb. oranı > % 20	Makarna	1,16
190220910000	Makarna (pişirilmiş, doldurulmuş, diğer)	Makarna	0,41
190220990000	Makarna (doldurulmuş); diğer	Makarna	1,16
190230100000	Makarna; kurutulmuş	Makarna	1,23
190230900000	Makarna; diğer	Makarna	0,66
190240100000	Kuskus; hazırlanmamış	Makarna	0,66
190240900000	Kuskus; diğer	Makarna	0,66
190510000000	Gevrek ekmek	Bisküvi	1,23
190520100000	Zencefilli ekmek vb. (sakkaroz oranı<% 30)	Bisküvi	0,44
190520300000	Zencefilli ekmek vb. (% 30 =<sakkaroz oranı<% 50)	Bisküvi	0,44
190520900000	Zencefilli ekmek vb. (sakkaroz oranı =>% 50)	Bisküvi	0,44
190531110000	Tatlı bisküviler (gofretler çikolata/kakao içeren, ambalajlı=<85 gr)	Bisküvi	1,07
190531190000	Tatlı bisküviler (gofretler çikolata/kakao içeren, diğer)	Bisküvi	1,07
190531300000	Tatlı bisküviler (katı süt yağı =>% 8)	Bisküvi	1,07
190531910000	Çift katlı doldurulmuş bisküviler	Bisküvi	1,07
190531990013	Fenilketonüri hastaları için düşük proteinli bisküvi	Bisküvi	1,07
190531990019	Diğer tatlı bisküviler	Bisküvi	1,07
190532050000	Gofret ve waffle (ağırlık itibarıyla % 10'dan fazla su olan)	Bisküvi	1,07
190532110000	Gofret ve waffle (çikolata/kakao içeren, ambalajlı=<85 gr)	Bisküvi	1,07
190532190000	Waffle ve gofretler (çikolata/kakao içeren, diğer)	Bisküvi	1,07
190532910000	Waffle ve gofretler (tuzlanmış)	Bisküvi	1,07
190532990011	Fenilketonüri hastaları için düşük proteinli gofret ve waffle	Bisküvi	1,07
190532990019	Waffle ve gofretler; diğer	Bisküvi	1,07
190540100000	Gevrekler	Bisküvi	1,03
190540900000	Kızartılmış ekmek ve diğer kızartılmış mamuller	Bisküvi	1,03
190590100000	Mayasız ekmek (matzos)	Bisküvi	1,07
190590200013	Mühür güllacı	Bisküvi	1,07
190590200019	Güllaç, pirinç kağıdı benzeri ürünler	Bisküvi	1,07
190590300000	Ekmekçi mamulleri; bal, yumurta, peynir/meyvesiz; şeker, katı yağ =<% 5	Bisküvi	0,77

Buğday**TEPGE**

190590450000	Bisküviler	Bisküvi	1,07
190590550000	Ekmekçi mamulleri; aromalı/tuzlu ürünler	Bisküvi	0,77
190590600011	Baklava	Bisküvi	0,77
190590600012	Kadayıf	Bisküvi	0,77
190590600013	Pasta	Bisküvi	1,07
190590600014	Kek	Bisküvi	1,07
190590600015	Fenilketonüri hastaları için düşük proteinli kurabiye; ilave tatlandırıcı madde içerenler	Bisküvi	1,07
190590600016	Fenilketonüri hastaları için düşük proteinli beze; ilave tatlandırıcı madde içerenler	Bisküvi	1,07
190590600019	İlave tatlandırıcı içeren diğer ekmekçi mamullüleri; ilave tatlandırıcı madde içerenler	Bisküvi	0,77
190590900011	Şeker hastaları için glüten ekmeği; ilave tatlandırıcı madde içermeyen	Bisküvi	1,23
190590900012	Fenilketonüri hastaları için düşük proteinli ekmek; ilave tatlandırıcı madde içermeyen	Bisküvi	1,07
190590900019	Diğer ekmekçilik mamulleri; ilave tatlandırıcı madde içermeyen	Bisküvi	0,77
110311100000	Makarnalık buğdayın (durum buğday) öğütülmesinden elde edilen küçük parçalar ve kaba un	Bulgur-irmik	1,11
110311900000	Adi ve kaplıca (kızıl) buğdayın öğütülmesinden elde edilen küçük parçalar ve kaba un	Bulgur-irmik	1,11
110100110000	Makarnalık (durum) buğday unu	Un	1,39
110100150000	Adi ve kaplıca (kızıl) buğday unu	Un	1,39
110100900000	Mahlut unu	Un	1,17
100111000000	Makarnalık buğday (durum buğdayı); tohumluk	Buğday ve mahlut	1,00
100119000000	Makarnalık buğday (durum buğdayı); tohumluk olmayan	Buğday ve mahlut	1,00
100191100000	Kaplıca (kızıl) buğday; tohumluk	Buğday ve mahlut	1,00
100191200011	Adi buğday; tohumluk	Buğday ve mahlut	1,00
100191200012	Mahlut; tohumluk	Buğday ve mahlut	0,80
100191900000	Tohumluk diğer buğdaylar	Buğday ve mahlut	1,00
100199000011	Adi buğday; tohumluk olmayan	Buğday ve mahlut	1,00
100199000012	Mahlut; tohumluk olmayan	Buğday ve mahlut	0,80
100199000013	Kaplıca (kızıl) buğday; tohumluk olmayan	Buğday ve mahlut	1,00

Kaynak: TEPGE

KAYNAKLAR

USDA, <https://apps.fas.usda.gov/psdonline/app/index.html#/app/advQuery>
TÜİK, <http://www.tuik.gov.tr>
TMO, <http://www.tmo.gov.tr/>
TOBB, https://borsa.tobb.org.tr/fiyat_urun_1.php
FAO, <http://www.fao.org/giews/food-prices/tool/public/#/dataset/international>

Durum ve Tahmin
BUĞDAY
2017/2018

TEPGE YAYIN NO: 299
ISBN: 978-605-2207-06-2

TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ
TEPGE

<http://www.tepge.gov.tr>

Araştırma ve Teknoloji Geliştirme Kampüsü
İstanbul Yolu Üzeri
No:38
Yenimahalle / ANKARA

Telefon: 0 312 287 58 33
Faks: 0 312 287 54 58

